



Kolding Kommune

MILJØGODKENDELSE

AF HUSDYRBRUGET PÅ FREDTOFT

STENSKROVEJ 50, 6070 CHRISTIANSFELD

Udvidelse af besætningen
- fra 205,8 DE til 375,5 DE.

§ 12

Lov nr. 1572 af
20. dec. 2006 jf.
lovbek. nr. 1486 af
4. dec. 2009 om
miljøgodkendelse
m.v.
af husdyrbrug.



Dato for gyldighed
20. maj 2016

Kolding Kommune
Landbrug
Nytorv 11
6000 Kolding
Telefon 79797439
landbrug@kolding.dk
www.kolding.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	Sammenfatning	4
1.1	Sammenfatning	4
1.2	Offentlighed.....	6
2	Afgørelse om miljøgodkendelse	7
2.1	Grundlag for afgørelsen.....	7
2.2	Afgørelse om miljøgodkendelse.....	7
2.3	Meddelelsespligt – anlæg, arealer, ejerforhold	8
2.4	Gyldighed	8
2.5	Revurdering.....	9
3	Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	10
3.1	Udformning og opførelse af ejendommens anlæg	10
3.2	Placering af anlægget.....	11
3.3	Landskabsmæssige forhold.....	12
4	Husdyrhold, staldanlæg og drift	13
4.1	Husdyrproduktion	13
4.2	Staldanlæg	14
4.3	Ventilation.....	16
4.4	Fodring og foderopbevaring.....	17
4.5	Energi- og vandforbrug	18
4.6	Spildevand herunder regnvand og overfladevand.....	18
4.7	Affald, døde dyr og hjælpestoffer	19
4.8	Driftsforstyrrelser eller uheld.....	20
5	Gødningsproduktion og -håndtering	22
5.1	Gødningstyper og -mængder	22
5.2	Opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning.....	23
5.3	Opbevaring og håndtering af fast gødning	24
6	Forurening og gener fra husdyrbruget	26

6.1	Påvirkning af beskyttet natur.....	26
6.2	Ammoniak og Internationale naturbeskyttelsesområder.....	27
6.3	Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter).....	28
6.4	Lugt.....	29
6.5	Fluer og skadedyr.....	30
6.6	Transport.....	30
6.7	Støj, støv og lys fra anlæg og maskiner.....	32
7	Påvirkning fra arealerne.....	35
7.1	Udbringningsarealerne.....	35
7.2	Påvirkning af grundvandet.....	36
7.3	Påvirkning af søer og vandløb.....	37
7.4	Kvælstof og fosfor til overfladevand.....	37
8	Anvendelse af Bedst Tilgængelig Teknik (BAT).....	42
9	Egenkontrol og dokumentation.....	46
10	Alternative løsninger, ophør og samlet vurdering.....	47
10.1	Alternative løsninger samt 0-alternativ.....	47
10.2	Husdyrbrugets ophør.....	48
10.3	Kommunens samlede konklusion.....	48
11	Klage- og søgsmålsvejledning og underretning.....	49
11.1	Klagevejledning og søgsmål.....	49
11.2	Underretning om godkendelsen.....	49
12	Bilag.....	51

DATABLAD

TITEL: § 12 MILJØGODKENDELSE AF HUSDYRBRUG

DATO FOR GODKENDELSE: 20. MAJ 2016

TILLADT ÅRLIGT PRODUKTIONSOMFANG:

- 220 malkekøer, stor race (9.500 kg EKM mælk)
- 10 småkalve (0-1 mdr.)
- 40 småkalve (1-6 mdr.)
- 100 tyrekalve (40-55 kg)
- 120 opdræt (6-20,5 mdr.)
- 30 kælvkvier (20,5-24 mdr.)

svarende til en samlet produktion på i alt 375,5 DE (2014-tal).

ANSØGER / VIRKSOMHEDENS KONTAKTPERSON

Navn	Henrik Fredtoft Petersen
Adresse	Stenskovvej 50, 6070 Christiansfeld
Telefonnr.	Tlf: 7456 1095, mobil: 6138 4800

VIRKSOMHED

Navn	Fredtoft
Adresse	Stenskovvej 50, 6070 Christiansfeld
Matr. nr.	98 m.fl., Bojskov, Tyrstrup
CVR-nr.	19602176
P-nr.	1015042164
CHR-nr.	53022
Ejendomsnr.	6210258574
E-mail	fredtoft@mail.com

KONSULENT

Navn	Louise H. Riemann
Adresse	Industriparken 1, 6360 Tinglev
Telefonnr.	Tlf: 7364 3000
E-mail	lhr@lhn.dk

TILSYNSMYNDIGHED

Navn	Kolding Kommune
Adresse	Nytorv 11, 6000 Kolding
Telefonnr.	7979 7439
E-mail	landbrug@kolding.dk
Hjemmeside	www.kolding.dk

MILJØGODKENDELSE UDARBEJDET AF

Sagsbehandler	Marianne Yde
Kvalitetssikring	Tine Hvidtfeldt Steensen
Journalnr.	15/21456

1 SAMMENFATNING

1.1 SAMMENFATNING

Kommunen har vurderet, at der kan meddeles godkendelse til den ansøgte omlægning i henhold til Husdyrbrugsloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og betinget af, at de stillede vilkår efterleveres.

Miljøgodkendelsen indeholder en sammenfatning samt Kommunens vilkår, bemærkninger og vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet og naboer.

Produktionsudvidelsen og anlæg

På Fredtoft er der en nuværende produktionstilladelse til 120 malkekøer, stor race (normydelse), 5 småkalve (0-1 mdr.), 25 småkalve (1-6 mdr.) og 70 opdræt (6-24 mdr.), svarende til en samlet produktion på i alt 205,84 DE (2014-tal).

Med denne miljøgodkendelse kan produktionen udvides, så den fremtidige produktionstilladelse er på 220 malkekøer, stor race (9.500 EKM), 10 småkalve (0-1 mdr.), 40 småkalve (1-6 mdr.), 100 tyrekalve (40-55 kg), 120 opdræt (6-20,5 mdr.) og 30 kælvkvier (20,5-24 mdr.), svarende til en samlet produktion på i alt 375,51 DE (2014-tal). Husdyrbruget drives økologisk.

Udvidelsen af produktionen sker i eksisterende stalde og i en ny stald i forlængelse af den eksisterende stald. Alternativt bygges en BAT-stald.

I forbindelse med udvidelsen forlænges den eksisterende kostald med ca. 29 m x 75 m. Den nye stald bliver 2 meter bredere end den eksisterende stald. Dette er nødvendigt, for at der er plads nok i forhold til lov om hold af kvæg. I den nordlige side af stalden laves der dybstrøelsesboks til kvier, og i den modsatte side laves der senge til køer. Efter udvidelsen vil der være ca. 210 sengepladser til køer. Staldsystemet bliver med spalter og bagskyld som i den eksisterende stald. Derudover bliver der etableret et nyt plansiloareal på ca. 1.800 m².

Ønsket om produktionsudvidelse er begrundet i behovet for tilpasning til strukturudviklingen, herunder arbejdslettelse og teknologiske fremskridt.

Placeringen af anlægget

Husdyrbruget ligger i landzone. Hele ejendommen ligger i et område, som i tillæg til Kommuneplan 2013-2025 er udpeget som særlig værdifuld landbrugsområde, hvor landbrugets udviklingsmuligheder vægtes højt.

Tilbygningen til kostalden samt plansiloen etableres i tilknytning til eksisterende byggeri, og der er ikke konflikter med afstandskrav samt bygge- og beskyttelseslinjer.

Eventuelle nabogener

Der forventes at blive en stigning i antal transporter til og fra ejendommen i forbindelse med udvidelsen. Transporterne forventes at stige med ca. 12 % i forhold til en udvidelse på ca. 83 % i DE. Kommunen vurderer, at antallet af transporter er normalt for denne type og størrelse af husdyrproduktion.

Kolding Kommune vurderer, at den ansøgte arealdrift og udbringning af husdyrgødning kan ske uden væsentlige gener for de omkringboende, herunder at de generelle udbringningsrestriktioner 200 m fra byzone, hvor udbringning ikke er tilladt lørdage, søn- og helligdage, er tilstrækkelige til at regulere eventuelle nabogener.

Produktionsudvidelsen vil medføre en øget lugtpåvirkning af ejendommens omgivelser. Ifølge lugtberegningerne er geneafstandskravene overholdt, og husdyrholdet forventes derfor ikke at give anledning til væsentlige gener ud over, hvad der er normalt for denne type produktion.

Der vil forsat blive foretaget en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse på ejendommen. Sammenlagt vurderer Kommunen, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige gener for naboerne.

Harmoniareal og placering af arealer

Godkendelsen omfatter arealdriften af 267 ha, som består af ejede og forpagtede arealer. Harmonikravet på 1,4 DE/ha for en økologisk produktion er overholdt i projektet.

Kvælstof- og fosforudvaskning til overfladevand

Udbringningsarealerne afvander dels via Knude Dyb til Vadehavet og dels via Hejls Nor og Avnø Vig til Lillebælt. Både Lillebælt og Vadehavet er Natura 2000-områder. I det ansøgte projekt overholdes lovgivningens krav til nitratudvaskning til overfladevand ved en øget andel af udbragt husdyrgødning samt en økologisk driftsform af arealerne.

Lillebælt er overbelastet med fosfor, hvorimod Vadehavet og Avnø Vig ikke er overbelastet med fosfor. Arealerne beliggende i Hejls Nor har krav om fosforbalance, hvilket er overholdt på be-driftsniveau i det konkrete projekt. Projektet overholder dermed kravene med hensyn til fosfor til overfladevand, som de er fastlagt i lovgivningen. Der er desuden lovmæssige krav om bræm-mer/randzoner omkring vandløb og vandhuller for at begrænse erosion og mindske risikoen for overfladisk afstrømning af bl.a. fosfor fra markerne.

Nitrat til grundvand

Dele af bedriftens udbringningsarealer er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde. Med den økologiske driftsform er husdyrlovens beskyttelsesniveau for udvaskning af nitrat til grundvandet overholdt.

Påvirkning af natur og internationale naturbeskyttelsesområder (Natura2000)

Der er udført beregninger af ammoniakdepositionen til naturtyper beliggende indenfor 1.000 me-ter fra ejendommen. Der findes ingen arealer med særlig værdifuld natur, som er beskyttet efter § 7 i husdyrbrugsloven inden for en afstand af 1 km fra anlægget. Det vurderes derfor, at udvi-delsen ikke har væsentlig påvirkning på særlig værdifuld natur.

Ingen af ejendommens bygninger ligger i eller i umiddelbar nærhed af et Natura 2000-område. Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, Lillebælt, ligger ca. 4,7 km nord-øst for produktionsanlægget. Ca. 12 km nord for anlægget ligger det internationale naturbeskyttelses-område, Svanemose.

Det er vurderet ud fra ammoniakdepositions-beregninger til nærmere liggende naturområder samt den store afstand fra produktionsanlægget til Natura 2000-områderne, at nedfald af am-moniak, der skyldes emission fra projektet, ikke er til skade for de beskyttede Natura 2000-om-råder.

Det er vurderet, at projektet hverken i sig selv eller i kumulation med andre påvirkninger og bi-drag fra andre projekter har skadevirkning på Natura 2000-områderne eller de naturtyper og ar-ter, der forekommer i de internationale naturbeskyttelsesområde, herunder udpegningsgrundla-get for Natura 2000-områderne.

Bilag IV-arter

Flere af arterne, som er opført på EU-habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter), er observeret i Kolding Kommune, men er ikke registreret i umiddelbar nærhed af Fredtoft. Det kan dog ikke udelukkes, at de forefindes.

Kolding Kommune vurderer med baggrund i oplysninger om den ansøgte drift, at projektet ikke medfører ændringer af naturområder, der påvirker bilag IV-arter eller deres levesteder.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som værende indenfor, hvad der kan forventes af et husdyrbrug af denne type og størrelse.

BAT (Bedste tilgængelige teknik)

Projektet skal leve op til et BAT-krav på maksimalt 4.308 kg N pr. år, som er proportionelt for en produktion af den pågældende type og størrelse. I projektet er BAT-kravet opfyldt ved brug af

skraber på spalterne i den eksisterende og nye stald, øget direkte udbringning af dybstrøelse samt fast overdækning af den ene gyllebeholder.

Der er ikke noget BAT-krav til fosfor ab lager fra malkekvægsbesætninger.

Ud fra økonomiske og proportionelle betragtninger vurderer kommunen, at husdyrbruget har inddraget BAT og truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg.

Samlet vurdering

Kolding Kommune vurderer, at projektet ved overholdelse af vilkårene i miljøgodkendelsen kan gennemføres uden væsentlige virkninger på miljøet, herunder påvirkning af naboer og de landskabelige, naturmæssige og kulturhistoriske værdier i området.

1.2 OFFENTLIGHED

Første høring/idéhøring

Ansøgningen blev offentliggjort på Kolding Kommunes hjemmeside i perioden fra den 20. januar 2016 til den 3. februar 2016 med henvisning i Kolding Ugeavis.

Denne 1. høring havde til formål at gøre opmærksom på projektet, så enhver med interesse i sagen havde mulighed for at kommentere og bidrage til sagens oplysning til brug i sagsbehandlingen. Der indkom ingen bemærkninger i perioden.

Udkast

Udkast til miljøgodkendelse blev i perioden fra den 6. april 2016 til den 18. maj 2016 udsendt i 6 ugers høring hos naboer og skønnede parter i sagen, ansøger selv og en række organisationer og private personer, der har anmodet herom. Der indkom ingen bemærkninger til udkastet.

Endelig afgørelse

Den endelige miljøgodkendelse blev den 20. maj 2016 afgjort og annonceret på kommunens hjemmeside. Der er henvist til afgørelsen i Kolding Ugeavis den 25. maj 2016. Se afsnit 11 for klagevejledning.

2 AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

2.1 GRUNDLAG FOR AFGØRELSEN

Miljøgodkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på Fredtoft, Stenskrøvej 50, 6070 Christiansfeld. Ejendommen er tilknyttet husdyrproduktionen med CVR nr. 19602176 og CHR nr. 53022. Ejendommen drives økologisk.

På Fredtoft er der i dag en produktion på:

- 120 malkekøer, stor race (normydelse)
- 5 småkalve (0-1 mdr.)
- 25 småkalve (1-6 mdr.)
- 70 opdræt (6-24 mdr.)

svarende til en samlet produktion på i alt 205,84 DE (2014-tal).

Husdyrproduktionen udvides til:

- 220 malkekøer, stor race (9.500 EKM)
- 10 småkalve (0-1 mdr.)
- 40 småkalve (1-6 mdr.)
- 100 tyrekalve (40-55 kg)
- 120 opdræt (6-20,5 mdr.)
- 30 kælvkvier (20,5-24 mdr.)

svarende til en samlet produktion på i alt 375,51 DE (2014-tal).

Der sker følgende etableringer og ændringer i forbindelse med godkendelsen:

- Husdyrproduktionen fortsætter i eksisterende bygninger
- Den eksisterende kostald bliver bredere og forlænges med yderligere 75 m mod vest
- Der etableres en ekstra plansilo

Udbringningsarealerne udgør ca. 267 ha ejede og forpagtede arealer. Nogle af ejendommens udbringningsarealer er beliggende i Haderslev Kommune, og kommunen er derfor blevet hørt i forbindelse med udarbejdelsen af miljøgodkendelsen (bilag 7). Hovedparten af udbringningsarealerne er dog beliggende i Kolding Kommune. Der indgår ingen gylleaftaler i projektet.

Ansøgning om miljøgodkendelse med tilhørende bilag er indsendt som skema nr. 82648, version 1, den 9. december 2015 fra www.husdyrgodkendelse.dk og sidste gang den 9. marts 2016 som version 3. Supplerende oplysninger er fremsendt af ansøger og konsulent i forbindelse med sagsbehandlingen.

2.2 AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Kolding Kommune har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse af husdyrbruget på Fredtoft, Stenskrøvej 50, 6070 Christiansfeld i henhold til § 12 i Husdyrbrugsloven med tilhørende bekendtgørelser. Godkendelsen er en tilladelse til, at virksomheden kan producere på de efter hvert afsnit følgende vilkår.

Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen med bilag samt tilhørende beregninger. Miljøgodkendelsen indeholder en sammenfatning, kommunens bemærkninger og vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet og naboer samt vilkår vedrørende produktionen.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler, love og bekendtgørelser, også selv om disse regler er skærpende i forhold til denne godkendelse.

2.3 MEDDELELSESPLIGT – ANLÆG, AREALER, EJERFORHOLD

Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet og den miljøtekniske beskrivelse og i henhold til godkendelsens vilkår. Ændring i ejerforhold eller driftsansvarlig skal meddeles til kommunen, herunder også op-hør af virksomheden.

Denne godkendelse skal være kendt af den daglige driftsansvarlige og andet personale med til-knytning til husdyrbruget. Et eksemplar af nærværende godkendelse skal til enhver tid være til-gængelig for og kendt af de personer, der har ansvaret for, at virksomhedens indretning og drift følger vilkårene i denne godkendelse.

Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller produktionsmæssigt uden forudgå-ende anmeldelse til og tilladelse fra Kolding Kommune.

Øvrige tilladelser efter andre lovgivninger skal indhentes særskilt, eksempelvis spildevandstilladelse til bortledning af tagvand og vand fra befæstede arealer, byggetilladelser, herunder brand-loven mv.

2.4 GYLDIGHED

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ifølge husdyrbrugslovens § 33 skal der i en godkendelse fastsættes en frist for udnyttelse. Der udvides i eksisterende stalde ligesom der også bygges en stald i forlængelse af den eksisterende stald.

Når den endelige afgørelse om miljøgodkendelse foreligger, og der samtidig er givet byggetilla-delse til forlængelse af den nye stald, forventes byggeriet at gå i gang. Ansøger vil gerne i gang med byggeriet i sommeren 2016.

Udvidelsen af dyreholdet vil foregå ved egen avl og vil blive iværksat, så snart der foreligger en miljøgodkendelse. Det forventes, at husdyrproduktionen vil være oppe på fuldt antal køer i løbet af ca. 3 år. Der søges derfor om en udnyttelsesfrist på 3 år.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Med baggrund i ansøgningen vurderer Kolding Kommune, at fristen til udnyttelse af miljøgodken-delsen skal fastsættes til 2 år. Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden udløbet af denne frist.

Ved udnyttelse forstås i det konkrete tilfælde, at byggeriet er påbegyndt. Der gives yderligere 1 år til at øge husdyrproduktionen.

Det følger af Husdyrlovens § 33, at hvis en meddelt miljøgodkendelse ikke har været udnyttet – helt eller delvist – i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år.

VILKÅR

Der er stillet følgende vilkår for udnyttelsen af miljøgodkendelsen:

1. Godkendelsen skal være udnyttet inden 3 år fra godkendelsens ikrafttræden.

2.5 REVURDERING

Virksomhedens miljøgodkendelse skal, jf. § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år efter meddelelse af den første miljøgodkendelse. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2024.

3 HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

3.1 UDFORMNING OG OPFØRELSE AF EJENDOMMENS ANLÆG

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

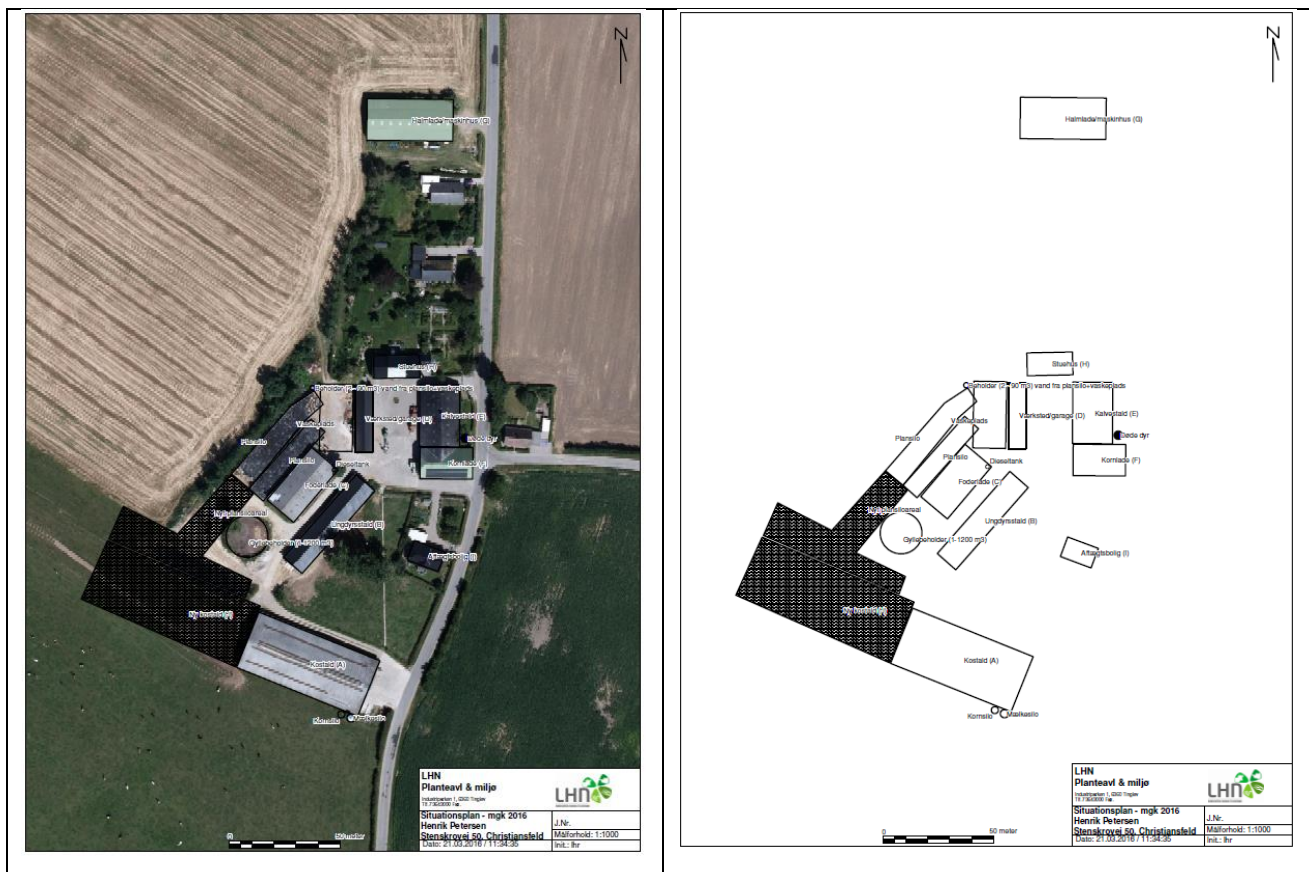
Husdyrproduktionen fortsætter i det eksisterende produktionsanlæg på Fredtoft. Desuden forlænges den eksisterende løsdriftsstald med en tilbygning.

Til ejendommen hører i dag en kostald (A), en ungdyrstald (B), en foderlade (C), værksted/garage (D), en kalvestald (E), en kornlade (F), en halmlade/maskinhus (G), et stuehus (H) og en aftægtsbolig (I). Derudover er der 3 gyllebeholdere tilknyttet ejendommen på hhv. 1.200 m³ (Stenskrovej 50), 2.800 m³ (Bjerring Kirkevej) og en lejet beholder på 660 m³ (Hjerndrupvej 182) samt en beholder på 90 m³ for plansilo og vaskeplads (Stenskrovej 50), hvorfra det opsamlede vand sprinkles ud på de omkringliggende marker.

I forbindelse med udvidelsen forlænges den eksisterende kostald med ca. 29 m x 75 m. I den nordlige side af stalden laves der dybstrøelsesboks til kvier, og i den modsatte side laves der senge til køer. Efter udvidelsen vil der være ca. 210 sengepladser til køer. Staldsystemet bliver med spalter og bagskyld som i den eksisterende stald. Den eksisterende kostald renoveres i forbindelse med udvidelsen, men der ændres ikke i gulvsystemet. Derudover bliver der lavet en nyt plansiloareal i forbindelse med det eksisterende på ca. 1.800 m². Efter udvidelsen udgør plansiloanlæg samt vaskeplads i alt ca. 3.000 m². Den eksisterende plansilo renoveres i forbindelse med etableringen af det nye areal.

Tabel 1: Udformning, materialevalg mv.

Stald (nr./anvendelse)	Opført/reoveret	Grundplan	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse/bemærkning
A. Kostald	2002	27 x 58 m = 1.566 m ²	Facader: gule sten Gavle: grønne stålplader Sider: grøn vindnet Tagplader: grå eternit	
B. Ungdyrstald	1975. Renoveret og tilbygget 2014	10 x 50 m = 500 m ²	Facader: gul pudset Gavle: sorte stålplader Sider: sort vindnet Tagplader: sort ståltag	
C. Foderlade	1981	16 x 30 m = 480 m ²	Facade: grønne stålplader Tag: grå eternit	Betongulv
E. Kalvestald	1928. Renoveret 2006	18 x 27 m = 486 m ²	Facader: gule sten Tagplader: sort eternit	
F. Kornlade	1928	16 x 24 m = 384 m ²	Facade: gul pudset Tag: grøn ståltag med solceller mod syd	Valsler og kværn af foder
G. Halmlade/maskinhus	1995	18 x 36 m = 648 m ²	Facade: brune stålplader Tag: grønne stålplader	Sandbund
J. Ny kostald	Ny	29 x 75 m = 2.175 m ²	Facader: gule sten Gavle: grønne stålplader Sider: grøn vindnet Tagplader: grå eternit	
Gyllebeholder (Stenskrovej 50)	1993	1.200 m ³		Muleby
Gyllebeholder (Bjerring Kirkevej)	2004	2.800 m ³		Perstrup
Vaskevandsbeholder (Stenskrovej 50)	1976	90 m ³		Til vaskevand fra plansilo og vaskeplads
Plansilo/vaskeplads	2002	1.200 m ²		Ca. 2.000 m ³ ensilage
Plansilo	Ny	1.800 m ²		Ca. 900 m ³ ensilage



KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at der i projektet er redegjort for anvendelse af eksisterende bygninger samt den nye tilbygning. Kommunen vurderer, at det eksisterende anlæg fremstår som en samlet helhed i kraft af beliggenhed, materiale- og farvevalg samt byggeform.

3.2 PLACERING AF ANLÆGGET

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Husdyrbruget ligger i landzone. I tabellen nedenfor er der beskrevet diverse afstande fra ejendommens nyanlæg med tilhørende afstandskrav.

Tabel 2: Faktuelle afstande fra nærmeste punkt på anlægget og afstandskrav jf. husdyrlovens § 6

Nærmeste afstand til	Beskrivelse	Afstand	Afstandskrav
Nabobeboelse	Bojskov Byvej 1 til eksisterende kalvestald	20 m	50 m
	Bojskov Byvej 1 til nyanlæg	130 m	50 m
Byzone	Christiansfeld	~ 2,3 km	50 m
Sommerhusområde		> 2.000 m	50 m
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	Bojskov Vandværk	125 m	25 m
Almene vandforsyningsanlæg		> 2.000 m	50 m
Vandløb (herunder dræn)	Vandløb	600 m	15 m
Offentlig vej og privat fællesvej		80 m	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed		> 2.000 m	25 m
Beboelse på samme ejendom		70 m	15 m
Naboskel		80 m	30 m

Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger m.v.

Husdyrbruget er beliggende i område til *jordbrugsformål*. Den planlagte stald på ejendommen er beliggende uden for beskyttelseslinjer (skovbyggelinje, kirkebyggelinje, åbeskyttelseslinje, kystnærhedszone).

Der er ikke registreret *beskyttede jorddiger* i nærheden af det nye byggeri. Ejendommen er beliggende uden for områder udpeget som *bevaringsværdig landskab, skovrejsning, lavbundsarealer, økologiske forbindelseslinjer mv.*

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I miljøgodkendelsen er det udelukkende afstandskravene mellem nye anlæg og de forskellige respektive områder, der behandles, hvorimod afstandskrav til eksisterende byggeri ikke inddrages.

Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger m.v.

I områder udlagt til jordbrugsmæssig anvendelse skal anvendelsen hovedsagelig være jordbrugserhverv, dvs. landbrug, skovbrug og gartneri. Varetagelsen af andre samfundsmæssige interesser kan medføre, at ovennævnte hensyn må nedprioriteres.

Alle bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger, m.v. er overholdt. Kolding Kommune vurderer, at indretning og beliggenhed af bedriftens staldanlæg mv. er miljømæssig forsvarlig.

3.3 LANDSKABSMÆSSIGE FORHOLD**MILJØTEKNISK REDEGØRELSE**

Ejendommen ligger i landzone i et område, som er præget af landbrugsproduktion. I området ligger der et par mindre ejendomme uden landbrugsproduktion.

Projektet medfører en udvidelse af den eksisterende kostald samt etablering af en plansilo. Al byggeri opføres i tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen.

En del af ejendommen afskærmes mod vest af et levende hegn. Der er ligeledes et levende hegn langs vejen. Den eksisterende beplantning ved ejendommen bevares. Beplantningen vil i nogen grad kunne afskærme for eventuelle støj og lysgener.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ejendommen ligger et område, som i forslag til tillæg til Kommuneplan 2013-2025 er udpeget til *særlige værdifulde landbrugsområder (SVL)*. I de områder, som er udpeget som særligt værdifulde for landbruget, skal landbrugets fortsatte udviklingsplaner og investeringsinteresser vægtes højt.

Ejendommen er beliggende i et område, som i forvejen er præget af anden landbrugsbyggeri. Tilbygningen til kostalden opføres i dæmpede farver, som falder godt i med omgivelserne og det eksisterende byggeri. Det nye anlæg ændrer derfor ikke væsentligt på oplevelsen af landskabet.

Kolding Kommune vurderer derfor, at tilbygningen med den aktuelle placering ikke vil forringe de landskabelige, kulturhistoriske, rekreative samt natur- og miljømæssige værdier i området.

4 HUSDYRHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

4.1 HUSDYRPRODUKTION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

På Fredtoft er der i dag en kvægproduktion bestående af malkekøer, opdræt og tyrekalve. Produktionen foregår økologisk.

Tabel 3. Ændringen i husdyrproduktionen

	Nudrift	DE (nudrift)	Ansøgt	DE (ansøgt)
Køer (stor race)	120 (normydelse)	165,9	220 (9.500 kg EKM)	293,0
Småkalve	5 (0-1 mdr.)	1,1	10 (0,1 mdr.)	2,3
Småkalve	25 (1-6 mdr.)	7,0	40 (1-6 mdr.)	11,1
Opdræt	70 (6-24 mdr.)	31,7	120 opdræt (6-20,5 mdr.) 30 kælvkvier (20,5-24 mdr.)	50,9 17,2
Tyrekalve			100 (40-55 kg)	1,0
DE i alt (2014)		205,6		375,5

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen skal til enhver tid kunne få forevist dokumentation, som beskriver sammensætningen af dyr, for derved at sikre sig at årsproduktionen ikke overstiger det tilladte. Dette er muligt via det centrale husdyrbrugsregister (CHR) sammenholdt med gødningsregnskabet.

Der stilles vilkår for at fastholde produktionen på den ansøgte årsproduktion.

VILKÅR

Der er stillet følgende vilkår for husdyrproduktion:

2. Den samlede produktion må ikke overstige:
 - 220 malkekøer, stor race (9.500 EKM)
 - 10 småkalve (0-1 mdr.)
 - 40 småkalve (1-6 mdr.)
 - 100 tyrekalve (40-55 kg)
 - 120 opdræt (6-20,5 mdr.)
 - 30 kælvkvier (20,5-24 mdr.)

svarende til en samlet produktion på i alt **375,5 dyreenheder (DE) (2014-tal)**.

Nedgang i mælkeydelse må ikke konverteres til flere dyr.

Der er fleksibilitet i tilfælde, hvor mælkeydelsen overstiger 9.500 kg EKM. Flexibiliteten vurderes overholdt ved nedenstående muligheder a, b og c.

Såfremt at mælkeydelsen overstiger 9.500 kg EKM:

- a. Skal der ske en tilsvarende reduktion i antallet af malkekøer, kvier eller kalve, så antallet af DE ikke overskrider 375,5 DE, **eller**
- b. Skal ejer anmelde og Kolding Kommune godkende en forøgelse af harmoniarealet **og/eller**
- c. Skal der ske en afsætning af de ekstra DE husdyrgødning. Modtager af husdyrgødningen skal først godkendes af Kolding Kommune for at kunne modtage husdyrgødningen.

4.2 STALDANLÆG

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Kostalden er i dag indrettet på følgende måde: mod nord er der 3 dybstrøelsesbokse, der bruges til kvier samt en plads til de helt små kalve. Derudover er der et spalteareal med 26 senge til kvier. På modsatte side af foderbordet er der i det sydlige hjørne mod øst en malkestald (2x8 pladser). Derudover er der ca. 102 sengepladser til køer.

I forbindelse med udvidelsen renoveres den eksisterende kostald, så den lever op til "Lov om hold af kvæg". Sengebåsene gøres dybere ud mod muren, og bunden støbes i beton. Muren mod syd flyttes 1 meter ud, det samme gør tagudhænget og sengebåsen, og der monteres hævesænke gardiner i stedet for en mur og net. Der ændres ikke på resten af stalden. Eventuelt udvides malkestalden også med to pladser, hvorved der fjernes lidt spalteareal på ca. 10 m².

Ved udvidelsen bliver den eksisterende stald ca. dobbelt så stor. Stalden forlænges med ca. 29 m x 75 m. Den nye stald bliver 2 meter bredere end den eksisterende stald. Dette er nødvendigt for at der er plads nok i forhold til "Lov om hold af kvæg". Mod nord etableres der ca. 6 dybstrøelsesbokse med samme staldsystem som de eksisterende bokse - dybstrøelse og kort fast ædeplads. På modsatte side af foderbordet etableres der ca. 110 sengepladser til køer. Det eksisterende staldsystem (spalter og bagskyld) videreføres i det ny staldafsnit.

Kalvestalden er en gammel kostald, der i dag bruges til småkalve. Der er en ventilator i denne stald. Stalden er indrettet med dybstrøelsesbokse. Stalden friholdes så vidt muligt for dyr i sommermånederne.

Ungdyrstalden er i forbindelse med en velfærdsudvidelse udvidet i 2014. Stalden er en dybstrøelsesstald med lang ædeplads og spalter. Stalden bruges til goldkøer og kælvkvier. Der er mulighed for at lave enkelte kælvningsbokse efter behov (fleksibel løsning).

Det generelle ammoniakreduktionskrav på 15 % er overholdt med 212 kg N/år. Der er svaret ja til, at græsmarksafgrøder overstiger 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt.

Det beregnede BAT-krav svarer til 2.230 kg N/år. Da ansøger ønsker at etablere den ny kostald med samme staldsystem som i den eksisterende stald, skal der bruges alternative tiltag for at leve op til BAT-kravet. Ansøger vælger at løse dette ved at sætte skrabere på spalterne i den eksisterende kostald samt i den ny kostald. Desuden overdækkes den store gyllebeholder (Bjerner Kirkevej) samt ca. 93 % af dybstrøelsen køres direkte ud og pløjes ned. Dette giver et ammoniaktab fra stald og lager på 2.311 kg N/år, hvilket er en overskridelse på 80,7 kg N/år i forhold til det vejledende proportionelle ammoniaktab fra projektet.

Ansøger ønsker desuden mulighed for et alternativt staldsystem, da byggeprocessen kan give nogle udfordringer, som betyder, at ansøger hellere vil etablere en BAT-stald med præfabrikeret drænet gulv. Ved dette alternativ er der en overskridelse på 12,6 kg N/år i forhold til det vejledende proportionelle ammoniaktab.

Ved begge scenarier er der redegjort for muligheder og fravalg af teknologier samt redegjort for, hvorfor det ikke er muligt at reducere ammoniakfordampningen yderligere. Redegørelsen fremgår af afsnit 8.

Tabel 4: Oversigt over fordeling af dyr i de enkelte staldanlæg.

Stald (nr./anvendelse)	Dyretype	Antal årsdyr	Staldsystem
A. Kostald	Malkekøer (9.500 EKM)	100	Sengestald med spalter
	Småkalve (0-1 mdr.)	10	Dybstrøelse
	Opdræt (17-20,5 mdr.)	30	Sengestald med spalter
	Tyrekalve (40-55 kg)	100	Dybstrøelse
	Opdræt (6-17 mdr.)	30	Dybstrøelse, kort ædeplads med fast gulv
E. Kalvestald	Småkalve (1-6 mdr.)	40	Dybstrøelse

B. Goldkøer og kælvkvier	Opdræt (20,5-24 mdr.)	30	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter
	Malkekøer	25	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter
J. Ny kostald	Malkekøer	95	Sengestald med spalter
	Opdræt	60	Dybstrøelse, kort ædeplads med fast gulv
Dyrehold i alt	220 køer (9.500 EKM) 10 småkalve (0-1 mdr.) 40 småkalve (1-6 mdr.) 120 opdræt (6-20,5 mdr.) 30 opdræt (20,5-24 mdr.) 100 tyre (40-55 kg)		

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Staldanlægget etableres som en forlængelse af det eksisterende staldanlæg, hvilket begrænser mulighederne for etablering af alternative staldsystemer. Desuden drives ejendommen økologisk, hvilket ligeledes begrænser valget af ammoniakreducerende teknologier.

Den samlede faktiske ammoniakfordampning fra anlægget (stald og lager) er i husdyrgodkendelse.dk beregnet til 2.311 kg N pr. år. Der er jf. ansøgningen opnået en reduktion på 212 kg N pr. år ud over det generelle reduktionskrav på 15 % i stalde, der enten ændres eller udvides.

BAT-niveauet er beregnet i husdyrgodkendelse.dk til 2.230 kg N pr. år. Ved beregning af emissionsgrænseværdien for ammoniak er der skelnet mellem eksisterende og nye stalde. Ansøgningen overholder ikke det emissionsniveau, som fremkommer i forhold til kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik men overskrider niveauet med 80,7 kg N pr. år ved det ansøgte projekt.

Ansøger har desuden ansøgt om et alternativt staldanlæg med præfabrikeret drænet gulv. Ved denne gulvtype overskrides emissionsniveauet med 12,6 kg N pr. år.

Ansøger har redegjort for muligheder og fravalg af teknologier, og kommunen vurderer derfor, at det ikke er muligt at reducere ammoniakfordampningen yderligere for det ansøgte projekt (se redegørelse i afsnit 8).

Kommunen vurderer derfor, at der er anvendt BAT i forhold til valg af teknologi og staldsystem. Projektet overholder ikke det fastlagte og proportionelle BAT-niveau for ejendommen på 2.230 kg N for dette husdyrbrug. Kommunen pålægger ikke ansøger at anvende en bestemt teknik, men udelukkende, at der leves op til emissionsniveauet. Kommunen accepterer dermed også ansøgers valg og fravalg af bestemte teknikker ud fra hvad der er proportionalt for den enkelte ejendom.

I det aktuelle projekt er der benyttet spalteskrabere i eksisterende og nye løsdriftsstald, fast overdækning på gyllebeholder samt øget direkte udbringning af dybstrøelse. Ansøgningen overholder således ikke det krav, som fremkommer i forhold til kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik for så vidt angår staldsystemer men overskrider det med 80,7 kg N pr. år.

I det alternative staldsystem med præfabrikeret drænet gulv benyttes der ud over staldtypen ligeledes skraber i den eksisterende løsdriftsstald samt øget direkte udbringning af dybstrøelse. BAT-kravet overskrides ved dette scenarie med 12,6 kg N pr. år.

Der stilles på denne baggrund vilkår til de forudsætninger og tiltag, der ligger til grund for beregningen af ammoniakfordampning fra stalde og lagre. Emissionskravet vurderes overholdt ved overholdelse af godkendelsens vilkår.

VILKÅR

Der er stillet følgende vilkår for staldanlæg:

- 3.** Det nye stald (J) skal etableres som forudsat i tabel 4. Et alternativt staldsystem skal have en mindre ammoniakfordampningen end det ansøgte eksempelvis præfabrikeret drænet gulv eller anden BAT-stald.
- 4.** I den eksisterende kostald (A) skal der i gangarealet installeres skrabere med følgende forudsætninger:
Stationær skraber:
 - Der skal hver dag foretages skrabninger mindst hver 4. time.
 - Tværgange og opsamlingspladsen ved malkestalden, hvor der ikke skrabes automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 2-3 gange.
 - Skraberens skal være forsynet med timer, som registrerer antallet af skrabninger samt samlet tidsforbrug.Eller robotskraber:
 - Robotskraberens skal indstilles til at skrabe gangarealer mindst hver 4. time.Eller manuel skrabning:
 - Der skal hver dag foretages skrabninger mindst 6 gange dagligt.
 - Manuel skrabning herunder hyppighed og metode skal fremgå af arbejdsplanen for bedriftens medarbejdere.
 - Tværgange og opsamlingspladsen ved malkestalden, hvor der ikke skrabes automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 2-3 gange.
- 5.** I de perioder, hvor dyrene er på græs og staldene er tomme, er det ikke nødvendigt at skrabe. Perioden, hvor staldene er tomme, noteres i logbog.
- 6.** Såfremt den nye stald etableres som anført i tabel 4, skal der etableres skrabere som beskrevet i vilkår 4 og 5.

Egenkontrol

- 7.** Logbog, servicefaktura, arbejdsplaner, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer at skraberens, robotskraberens/manuel skrabning er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

4.3 VENTILATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Den eksisterende sengestald og den nye tilbygning er naturligt ventilerede og kræver derfor ikke energi til ventilation. Der er et begrænset strømforbrug til styring af gardinerne.

Dybstrøelsesstaldene til ungdyr og kalve er med mekanisk frekvensstyret ventilation. Da staldene er tomme i sommerhalvåret er strømforbruget begrænset. Dyreholdet ændres ikke i de pågældende stalde i forbindelse med udvidelsen, og strømforbruget er derfor også uændret.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der er et meget begrænset strømforbrug til ventilation som følge af den økologiske driftsform med udegående dyr en stor del af året samt naturlig ventilation i de store kostalde. Kolding Kommune vurderer, at indretningen af bedriftens ventilationsanlæg samlet set lever op til bedste tilgængelige teknik (BAT).

4.4 FODRING OG FODEROPBEVARING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Det eksisterende plansiloanlæg er placeret vest for foderladen. Der er pt. 2 plansiloer på hhv. ca. 8,5 m x 42 m og ca. 10 m x 53,5 m, i alt ca. 900 m². Pladsen er afløbsmæssigt forbundet med en vaskeplads, og vaskeplads og plansiloanlæg udgør tilsammen ca. 1.200 m². Der etableres et nyt plansiloareal på ca. 1.800 m² i forlængelse af de eksisterende plansiloer.

I forbindelse med udvidelsen renoveres de eksisterende siloer. Plansiloanlægget er opført/og opføres efter DS, og der følges byggeblade for både tæthed og holdbarhed. Derudover er der etableret afløbsbrønde, hvor saftafløb og overfladevand skal opsamles og ledes til opsamlingsbeholdere.

Overfladevandet ledes til beholder på 90 m³ og sprinkles ud på de omkringliggende arealer. Ved behov kan beholderen forbindes med gyllesystem. Overfladevand fra ensilageplads og vaskeplads (1.200 m²) giver inden udvidelsen en tilførsel på ca. 840 m³, hvilket stiger til 1540 m³ efter udvidelsen ved 700 mm årligt nedbør.

Såfremt der er ensilagestakke, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, vil de højst være placeret på samme sted i 24 måneder. Der vil derefter gå 5 år, før ensilagen igen placeres på samme sted.

Ensilagestakkene holdes overdækket med plastik og dæk. Håndtering af ensilage vil ske således, at eventuelle lugt- og fluegener for nabobeboelser minimeres. Endvidere vil håndteringen sikre, at risiko for tab af næringsstoffer til omgivelserne minimeres.

Kasseret ensilage fra ensilagepladser eller -siloer vil blive fjernet løbende og opbevaret overdækket med plast eller lignende for at forhindre lugtgener.

Halm og hø opbevares i dag i halmlade samt evt. markstak. Dette ændres ikke ved udvidelsen.

Der er to siloer på ejendommen. En mælkesilo på 15 tons med en højde på ca. 5 meter samt en silo til korn på ca. 12 tons med en højde på ca. 7 meter. Dette er også tilstrækkeligt efter udvidelsen. Siloerne er placeret i forbindelse med eksisterende kostald jf. situationsplanen.

De øvrige fodermidler, kridt og mineraler osv. opbevares i foderladen. Dette leveres i bigbags eller løs vægt. Ved udvidelsen ændres dette ikke.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at de tiltag, der praktiseres mht. opbevaring og håndtering af foder er med til at sikre, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af omgivelserne.

VILKÅR

Der er stillet følgende vilkår for fodring og foderopbevaring:

- 8.** Ved opbevaring af ensilage i markstak skal afstandskravene i husdyrlovens § 8 overholdes.
- 9.** Udvander af overfladevand og ensilagesaft skal til enhver tid være placeret på bevokset areal eller afledning skal foregå til gyllebeholder.
Udsprinkling af overfladevand og ensilagesaft skal følge anvisningerne i Landbrugets Byggeblad nr. 103.09-05.
- 10.** Græsmarksafgrøder skal udgøre minimum 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt.
Egenkontrol
Foderplaner skal indeholde oplysninger om indholdet af græs i foderet.

Endagsfoderkontrol (EFK) skal foretages fire gange om året. I forbindelse med EFK'en skal indholdet af græs angives for både køer og opdræt.

Foderplaner og resultater fra EFK'en skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

4.5 ENERGI- OG VANDFORBRUG

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Vand

Husdyrbruget forsynes fra Bojskov Vandværk (beliggende på Stenskrovej 50), som leverer vand til 4 husstande samt husdyrbruget. Vandforbruget til drikkevand er i nudrift på 4.500 m³, og forbruget i ansøgt drift er anslået til 6.000 m³. Forbruget til vaskevand af maskiner, malkeanlæg og stald er i nudrift på ca. 380 m³, og forbruget i ansøgt drift er anslået til ca. 650 m³. Der er ingen markvanding tilknyttet husdyrbruget.

Energi

Der er halmfyr til opvarmning af stuehus samt aftægtsboligen (Stenskrovej 52). Der ud over er der solceller på kornladen (bygning F), som dækker det private elforbrug. El-forbruget er på 52.000 kWh i nudrift og anslåes til at stige til 75.000 kWh ansøgt drift.

Der bruges ca. 23.000 l dieselolie i nudrift, og forbruget ventes at stige til 30.000 l i ansøgt drift.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Forbruget af vand og el forventes at stige med udvidelsen, da der kommer flere køer i staldanlægget.

Drikkevandsboringen forsyner både beboelsen og husdyrproduktionen. Indvinding af drikkevand til husdyrproduktion kræver en tilladelse til indvinding af drikkevand til erhvervsformål. Det betyder, at der skal etableres vandur eller timetæller på boringen, ligesom vandforbruget hvert år skal indberettes til kommunen. Tilladelsen gives som en separat tilladelse og er ikke omfattet af denne miljøgodkendelse.

Kommunen vurderer, at forbruget er proportionalt med, hvad der kan forventes af en produktion af den pågældende størrelse.

4.6 SPILDEVAND HERUNDER REGNVAND OG OVERFLADEVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Tabel 5. Spildevandstyper

Spildevandstyper	Før udvidelse	Efter udvidelse	Afledes til
Rengøringsvand (stald og malkeanlæg)	360 m ³ /år	635 m ³ /år	Gyllebeholder
Rengøringsvand (maskiner)	20 m ³ /år	20 m ³ /år	Gyllebeholder
Drikkevandsspild	31 m ³ /år	67 m ³ /år	Gyllebeholder
Regnvand tilledt gyllebeholder fra befæstede arealer	840 m ³ /år	1.540 m ³ /år	Gyllebeholder

Der afledes ikke sanitært spildevand fra produktionsbygningerne. Spildevand fra stuehuset ledes til offentlig kloak.

Inden udvidelsen ledes alt spildevandet fra tankrum, malkestald, rengøring af stalde og drikkevandsspild til gyllebeholder. Alt dette medregnes i kapacitetsberegningen. Dette ændres ikke ved udvidelsen (vandmængderne er inkluderet i kapacitetsberegningen).

Spildevandet fra tagene ledes primært til dræn og grøft jf. tegninger.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Samlet vurderer kommunen, at håndteringen af spildevand herunder regnvand sker på forsvarlig vis. Der er ingen forhold, der kræver, at der stilles skærpende krav til håndteringen af spildevand og regnvand.

Spildevandstilladelsen til afledning af tag- og overfaldevand vil blive givet i forbindelse med byggetilladelsen.

4.7 AFFALD, DØDE DYR OG HJÆLPESTOFFER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Affald opbevares og bortskaffes efter kommunens regulativer. Der kan forekomme afbrænding af haveaffald og skovaffald, der er tilladt i medfør af kommunens affaldsregulativ.

Tablet 6. Skønnede mængder af affald (næsten uændret efter udvidelsen)

Affaldstype	Opbevaringssted	Mængder pr. år
Farligt affald		
Spildolie	Skiftes på værksted eller tages med retur med det samme.	200 liter
Olietromle	Værksted → afleveres til gammelt jern	2 stk.
Olie- og brændstoffiltre	Skiftes på værksted eller tages med retur med det samme.	10 stk.
Blyakkumulatorer	Skiftes på værksted eller tages med retur med det samme.	1 stk.
Rester af bekæmpelsesmidler	Ingenting (økologi)	
Spraydåser	Kontor i den ny stald → forhandler tager med retur	2 stk.
Kanyler i særlig beholder	Plastbeholder eller kanyleboks i kontor → dyrlæge tager med retur	10 stk.
Tørbatterier – NiCd	Kontor/værksted → genbrug	2 stk.
Tørbatterier – Kviksølv	Kontor → genbrug	10 stk.
Lysstofrør og elsparepærer	Kontor/værksted → afleveres ved forhandler eller genbrug	10 stk.
Tomme medicinglas	Kontor/dyrlæge tager med retur (Økologi regler)	0 stk.
Andet affald:		
Tom emballage (papir/pap)	Maskinhus – pallecontainer	100 kg
Tom emballage (plast)	Maskinhus – pallecontainer container affald	100 kg
Bigbags af PE-plast	Maskinhus – pallecontainer container affald	200 kg
Europaller og éngangspaller af træ	Maskinhus → genbrug	20 stk.
Overdækningsplast	Container til affald	1200 kg
Jern og metal	Ved maskinhus	200 kg
Diverse brændbart	I kostalden – container til erhvervsaffald (600 l)	1 container (800 l)
Pap/papir	Beholder garage → genbrug	10 kg
Glas	Beholder garage værksted → genbrug	10 kg

Døde dyr	Døde dyr placeres på fast beton på riste i hjørnet på bygning E og F ud til vejen. Pladsen blev i sin tid brugt til udlevering af grise. Dyrene dækkes til med plast.	Ca. 20 dyr
----------	---	------------

Der findes en 1.800 liters tank fra 2007 til opbevaring af diesel. Tanken er placeret ved porten inde i foderladen (C). Tanken står på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Tankning af diesel sker på en plads med fast og tæt bund, således at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Olie opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.

Vaskemiddel og andet til rengøring af malkeanlægget opbevares i teknikrumme, der er placeret i forbindelse med malkestalden.

Der opbevares ikke sprøjtemidler, kemikalieaffald eller handelsgødning på ejendommen, da ejendommen drives økologisk.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding Kommune vurderer, at håndteringen af affald og hjælpestoffer, herunder opbevaring og bortskaffelse, ikke medfører miljømæssige problemer. Endvidere vurderes det, at placeringen af olietanken ikke udgør nogen risiko for forurening af jord, overflade- og grundvand.

4.8 DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Beskrivelse af mulige uheld

Byggeriet tilstræbes at give så få gener som muligt for den daglige drift for ikke at stresse dyrene unødvendigt. Udvidelsen sker dog over en periode, så det varer en tid, før hele staldanlægget er fuldt kørende. Ved tilkobling af gylle til de eksisterende beholdere, foretages dette af autoriseret montør.

I den daglige drift kan der være risiko for at vandrør sprænger, og ved sådan et uheld afbrydes vandforsyningen på hovedhanen placeret ved stuehuset.

Der kan ligeledes ske strømforstyrrelser/svigt, og til dette er der anskaffet nødstrømsanlæg på ejendommen. Derved opstår der ikke risici for, at gyllepumpen ikke kan igangsættes, og kanalerne ikke kan tømmes, og at samme situation gør sig gældende ved, at køerne ikke kan malkes. Det er ligeledes muligt at tilkalde maskinstation for tømning af kanaler eller ekstra generator.

For at undgå frostsprængning af vandrør er der etableret cirkulation på vandrørene ind til stalden. Evt. etableres varme eller der anskaffes en varmekanon, så der ikke er risiko for frostsprængninger i perioder med hård frost.

Ved udkørsel af gylle, omrøres med traktormonteret omrører, og omladning af gyllen foregår med kran, der ligeledes er monteret på traktoren. Der er flyder på vognen, som forhindrer overløb. Dette styres automatisk fra førerhuset i traktoren.

Ved udvidelse af plansiloanlægget forventes den daglige drift forbedret, da en større del af ensilagen fremadrettet kan opbevares i plansilo. Der vil blive nedsat risiko for driftsuheld f.eks. ved markstakke, hvor traktoren kører fast. Det nye plansiloanlæg formindsker ligeledes risici for forurening af jorden.

Uheld ved pumpning af gylle anses for at være den største risiko. Gyllepumpning overvåges derfor konstant. Der sættes timer på pumpen, så denne stopper efter fastsat tidsrum.

Minimering af risiko for uheld

Pumpning af gylle fra gyllebeholder sker under opsyn, og der monteres timer på gyllepumpen, så den slukker efter forud programmeret tid.

Der er ingen pumpe på beholderen, og indløbet er dykket. Pumpen til gylle sidder ved kostalden og et spjæld hindrer tilbageløb til stalden. Der kan kun pumpes en vej. Røret pumpes tomt, før der slukkes for pumpen.

I ungdyrsstalden anvendes traktorpumpe, så traktoren skal igangsættes, før der kan pumpes gylle.

Beholderen til ensilagevand mm. er forbundet med fortanken ved ungdyrsstalden. Ved behov kan der via elpumpe pumpes vand fra denne beholder til gyllesystemet.

Gyllebeholderen på Bjerning Kirkevej har ingen pumpe. Gylle til gyllebeholderen leveres med lastbil og læssekran.

Det nye plansiloanlæg minimerer risici for at køre fast eller vælte med traktor i marken, når der skal hentes foder fra markstakke. Dette kan især være problematisk i regnfulde år.

Minimering af gene og forurening i forbindelse med uheld:

Opsyn minimerer konsekvenserne.

Der er ingen rør ud over siden på gyllebeholderene, og ingen pumpe på beholderne. På pumpen ved stalden er der etableret kontraventil, der forhindrer tilbageløb til stalden.

Spildevand fra plansilo og vaskeplads opsamles og udbringes efter gældende regler. Nødstrøms-generator sørger for strøm til anlægget ved strømsvigt.

Ved uheld med gylleudslip kontaktes kommunens beredskab, og oplysninger/nummeret til disse står på opslagstavlen i kontoret og er i mappen med beredskabsplan, der står i kontoret i stalden.

Ved brand tilkaldes Falck og brandvæsen, medmindre det er mindre brandskader, der kan afhjælpes med det slukningsmateriel, der befinder sig i stalden. Flugtveje og brandslukningsmateriel er vist på plan, der ligger i beredskabsmappen.

Alle nye ansatte præsenteres for beredskabsplanen ved opstart på bedriften.

I beredskabsplanen foreligger også telefonnumre til øvrige leverandører, reparatører samt nummeret til vagtlægen og nærmeste skadestue.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at det med ovenstående praksis vil være muligt at forholde sig til og modvirke de evt. driftsforstyrrelser, uheld og risici, der typisk vil kunne opstå på en ejendom af denne type og størrelse. Desuden er der udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver, hvordan der skal ageres i forbindelse med uheld.

VILKÅR

Der er stillet følgende vilkår for driftsforstyrrelser eller uheld:

- 11.** Der skal foreligge en beredskabsplan for husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Denne beredskabsplan skal vedligeholdes, så oplysningerne i den altid er opdaterede.
- 12.** Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til Alarmcentralen ved at ringe 112. Efterfølgende skal Landbrugsafdelingen i Kolding Kommune kontaktes.

Hvis der sker uheld på ejendommen, skal der senest 1 uge efter hændelsen fremsendes en redegørelse til Kolding Kommune. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af uheldet samt en beskrivelse af, hvordan virksomheden vil forebygge lignende uheld.

5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

5.1 GØDNINGSTYPER OG -MÆNGDER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

På Fredtoft produceres 375,1 DE, og der tilføres ikke husdyrgødning fra andre ejendomme.

Tablet 7. Oversigt over anvendelse af DE

Oversigt over anvendelse af DE	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Dybstrøelse og kvæggylle	33.619	4.998	323,8
Afsat ved afgræsning inden for harmoni	5.078	758	48,8
Til udspredning på harmoniareal	38.697	5.756	372,6
Afsat uden for harmoniareal			2,9
Sum af DE på bedriften i alt			375,5

I alt er der indtegnet ca. 267 ha som kan bruges til udspredning (harmoniareal), hvilket svarer til 373,8 DE. Derudover er der ca. 6,55 ha der udelukkende bruges til afgræsning, hvilket svarer til ca. 9,17 DE ved 1,4 DE/ha. I husdyrgodkendelse.dk er der dog kun sendt 30 kvier (20,5-24 mdr.) på græs uden for harmoniarealet i 2 mdr., hvilket svarer til ca. 2,9 DE. I praksis ændres dette evt. til 15 kvier (20,5-24 mdr.) i 4 måneder eller 8 kvier i 6 måneder. Harmonikravet er hermed opfyldt.

Ejendommen drives økologisk dvs., at der køres med et dyretryk på 1,4 DE/ha på de ejede og forpagtede arealer. Der er ingen gylleaftaler.

En del af arealerne ligger inden for opland med stigende dyretryk. Krav til udvaskningen til overfladevand og grundvand overholdes ved den økologiske driftsform samt sædskiftet.

Der er indsendt en fiktiv ansøgning med skema nr. 84720, hvor der fraføres 170 DE kvæggødning (140 DE kvæggylle og 30 DE dybstrøelse) og tilføres 170 DE i svinegylle. Ved dette scenarie udbringes mere fosfor på markerne end ved det ansøgte projekt, men alle krav til udvaskning overholdes. Ansøger ønsker denne mulighed for at modtage og udsprede konventionel svinegødning i henhold til økologireglerne, indtil eget dyrehold er oppe på fuld besætning.

BAT-niveau for fosfor

Der beregnes ikke en emissionsgrænseværdi for fosforindholdet pr. DE ab lager for malkekvægsbesætninger.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Husdyrgødningen udbringes på ejede og forpagtede arealer.

Beregninger og vurderinger af nitrat- og fosforforhold tager udgangspunkt i de ansøgte gødningsmængder på de angivne udbringningsarealer. Derfor er det væsentligt, at der ikke foretages ændringer i gødningstype eller øgede gødningsmængder uden forudgående anmeldelse til kommunen, og at der ikke udbringes husdyrgødning på andre arealer end de ansøgte.

Ansøger har ønsket muligheden for at modtage konventionel husdyrgødning, indtil miljøgodkendelsen er fuldt udnyttet med egen besætning. Krav til udvaskning til overfladevand og grundvand er overholdt. Der udsprede mere fosfor på markerne ved at modtage og udsprede konventionel svinegødning, men kravet om maksimalt fosforoverskud for bedriften er stadig overholdt.

Kommunen indsætter vilkår 14 for at fastholde den maksimale gødningsmængde, som markerne må modtage, svarende til den fiktive modtagelse af konventionelt husdyrgødning samt det ansøgte projekt.

Kommunen indsætter desuden vilkår om perioder med udegående dyr, da antallet af udegående dyr indgår som en forudsætning for projektet.

BAT-niveau for fosfor

Der findes på nuværende tidspunkt ikke teknologier, der kan anvendes til at fastlægge emissionsgrænseværdier for fosforudledningen fra malkekvægsbesætninger.

VILKÅR

Der er stillet følgende vilkår for gødningstyper og -mængder:

- 13.** På ejendommens ejede og forpagtede udbringningsarealer (267 ha) må der pr. planår (1/8 til 31/7) udbringes husdyrgødning svarende til 1,4 DE/ha fra det godkendte dyrehold, som fremgår af vilkår 2.
- 14.** I tilfælde af ophør eller delvis udnyttelse af godkendelsen kan husdyrgødningen helt eller delvist erstattes af andre typer husdyrgødning, hvis mængden af kvælstof og fosfor ikke overstiger 38.697 kg kvælstof (N) og 6.332 kg fosfor (P).
- 15.** Dyreholdet skal være udegående efter følgende tabel:

Staldnavn	Antal /dyretype	Minimumsperiode, hvor dyrene skal være udegående
Kostald	100 malkekøer	2 måneder inden for harmoniareal
Goldkøer og kælvkvier	30 kvier (20,5-24 mdr.)	2 måneder uden for harmoniareal
Ny kostald	95 malkekøer	2 måneder inden for harmoniareal

5.2 OPBEVARING OG HÅNDTERING AF FLYDENDE HUSDYRGØDNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Tabel 8. Opbevaringsanlæg

Opbevaringsanlæg	Byggeår	Kapacitet (m ³)	Overdækning	Pumpesystem fra beholder til gyllevogn
Gyllebeholder (Stenskrovej 50)	1993	1.200	Flydelag	Tømmes med pumpekran
Gyllebeholder (Bjerner Kirkevej)	2004	2.800	Fast overdækning	Tømmes med pumpekran
Lejet gyllebeholder (Hjerndrupvej)	2007	660	Flydelag	Tømmes med pumpekran
Gyllekanaler (eksisterende)		750		
Gyllekanaler (under ny stald)		600		
I alt		6.010		

Til opbevaring af gylle hører der 2 gyllebeholdere til ejendommen på hhv. 1.200 m³ (Stenskrovej 50) og 2.800 m³ (Bjerner Kirkevej i Haderslev Kommune) samt en lejet beholder på 660 m³ (Hjerndrupvej 182 i Haderslev Kommune). Derudover er der kapacitet til 600 m³ i den eksisterende kostald samt ca. 150 m³ under spalterne i ungdyrstalden (goldkøer + kælvkvier) samt ca. 600 m³ under det nye stald afsnit.

I nudrift bliver der produceret ca. 4.000 m³ gylle (inklusive spildevand fra stald, nedbør på gyllebeholder, vand fra ensilage- og møddingsplads). I ansøgt drift bliver der produceret ca. 6.500 m³ gylle. Reelt produceres der mindre gylle, da køer og kvier er på græs en del af året.

Der er i alt en kapacitet på 6.010 m³, hvilket svarer til ca. 11 måneders opbevaringskapacitet. I kapacitetsberegningen er der ikke fratrukket gødning svarende til, hvad der afsættes via afgræsning samt taget højde for, at den store gyllebeholder overdækkes, så reelt er der opbevaringskapacitet til flere måneder end de 11 måneder.

På ejendommens gyllebeholdere er der intet pumpeudstyr. Beholderne tømmes med pumpekran. Risikoen for spild er minimal, og der bliver ikke etableret befæstet påfyldningsplads ved gyllebeholderne.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Alle ovenstående foranstaltninger er BAT ifølge referencedokument for bedste tilgængelige opbevaringsteknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion. Opbevaring af flydende husdyrgødning i gyllebeholdere er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen generelle regler. Den beregnede gødningsopbevaringskapacitet er tilstrækkelig til at opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens krav.

Kolding Kommune stiller vilkår til håndtering af flydende husdyrgødning.

VILKÅR

Der er stillet følgende vilkår for opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning:

- 16.** Gyllebeholderen på Bjerning Kirkevej skal have fast overdækning. Overdækningen skal etableres, når miljøgodkendelsen udnyttes.
Såfremt der etableres BAT-stald, er der ikke krav om overdækning af gyllebeholderen.
- 17.** Håndtering af gylle skal foregå under konstant opsyn, såvel ved udpumpning fra fortanke som ved påfyldning af gyllevogne, således af spild og overfyldning undgås.
- 18.** Gyllebeholderne skal tømmes med pumpekran, eller der skal alternativt etableres en påfyldningsplads ved gyllebeholderne. Der må kun ske omrøring i forbindelse med gylleudbringning.

5.3 OPBEVARING OG HÅNDTERING AF FAST GØDNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der bliver produceret 340 tons møg i før situationen og 930 tons efter udvidelsen.

Dybstrøelsen fra kvier samt ungdyrstalden udtages ca. 2-3 gange i året. Dybstrøelsen køres direkte ud i marken og pløjes så vidt muligt direkte ned. Ved udbringning kan der være behov for at lægge dybstrøelsen i midlertidige markstakke.

Strøelsen hos småkalvene udtages efter behov og smides i gyllebeholderen eller køres direkte ud i marken og pløjes ned.

Der er regnet med, at 93 % af dybstrøelsen nedbringes direkte, for derved at reducere ammoniakfordampningen til omgivelserne.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der er anvendt en direkte udbringning af dybstrøelse på 93 % som virkemiddel til at medvirke til, at BAT-niveauet for ammoniakfordampning er overholdt. Der stilles derfor vilkår til andelen af dybstrøelse, som skal nedbringes direkte ved udbringning.

Kommunen vurderer, at opbevaring og håndtering af husdyrgødning er miljømæssigt forsvarligt.

VILKÅR

Der er stillet følgende vilkår for opbevaring og håndtering af fast gødning:

- 19.** Minimum 93 % af dybstrøelsen skal hvert år udbringes og nedbringes direkte uden brug af mellemlager. Der skal føres logbog over udkørsel af dybstrøelse med angivelse af andelen af dybstrøelse, som nedbringes direkte.

6 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

6.1 PÅVIRKNING AF BESKYTTET NATUR

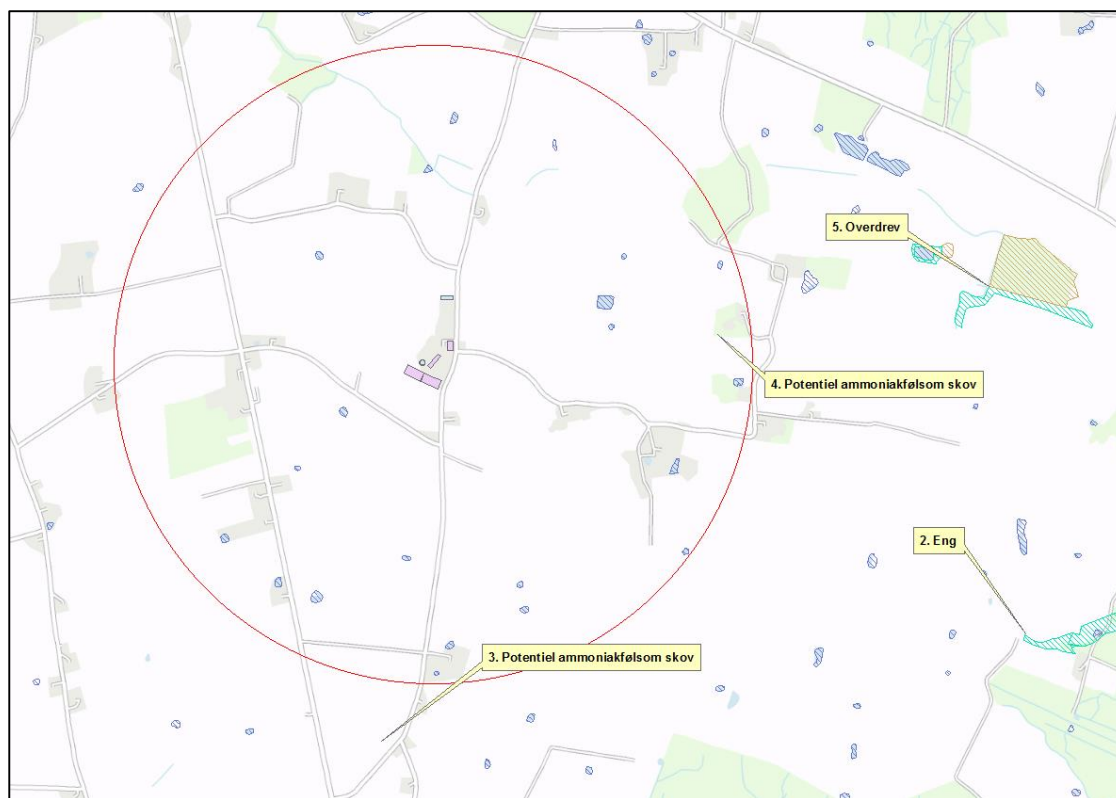
MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Beregninger foretaget i husdyrgodkendelse.dk viser, at fordampningen af ammoniak fra anlægget efter udvidelsen er på 2.311 kg kvælstof pr. år. I nudriften er fordampningen på 1.568 kg kvælstof pr. år.

Beregningerne er fratrukket den generelle reduktion i fordampningen, som husdyrloven har fastlagt. Kravet er, at der skal ske en reduktion på 15 % for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde samt i stalde, hvor antallet af dyr ændres eller udvides – i forhold til et fastlagt reference-staldsystem. Kravet er 15 %, da der anvendes over 25 % græsmarksafgrøder i totalrationen for malkekøer inkl. opdræt. Ansøger har opfyldt dette krav og har derudover reduceret ammoniakfordampningen med yderligere 212 kg kvælstof pr. år.

Table 9. Beregnet ammoniakdeposition på naturpunkter

Nr.	Naturområdes placering i forhold til staldanlæg	Kategori natur	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Lokal baggrundsbelastning (kg N/ha/år)
1	Overdrev ca. 4,6 km nord-øst	1	0	0	14,8
2	Eng ca. 2,2 km syd-øst		0	0	16,6
3	Potentiel ammoniakfølsom skov ca. 1.000 m syd	3	0	0	16,6
4	Potentiel ammoniakfølsom skov ca. 900 m øst	3	0	0,1	16,6
5	Overdrev ca. 1,7 km øst	3	0	0	16,6



Der er lavet beregninger af ammoniakdepositionen til de nærmeste naturtyperne (tabel 5 samt tilhørende figur). Det nærmeste beskyttede naturareal er et lille vandhul beliggende ca. 230 m syd-vest for den ny kostald. Der ligger en del mindre søer i området. Der indgår ikke arealer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 i udspretningsarealerne, men de grænser enkelte steder op til områder beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven.

Naturområde nr. 1 (overdrev) er beliggende så langt væk, at det ikke fremgår af figuren. Den røde cirkel angiver 1.000 m omkring ejendommen.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kvælstof, der deponeres fra luften, er det begrænsende næringsstof for mange sårbare økosystemer, og i disse økosystemer kan der ske væsentlige ændringer som følge af ekstra tilførsel af kvælstof.

Ammoniakfordampningen fra stalde og lagre reduceres med 212 kg N mere pr. år, end hvad der kræves for at overholde ammoniakreduktionskravet på 15 % (da der anvendes over 25 % græsmarksafgrøder i totalrationen).

En husdyrproduktion medfører en fordampning af ammoniak, hvor størstedelen afsættes inden for relativ kort afstand af staldene (0-300 m), og en mindre del afsættes i større afstand eller indgår som del af den diffuse baggrundsbelastning.

Baggrundsbelastningen er sammensat af en våd-deposition og en tør-deposition. Tør-depositionen er nogenlunde konstant fra år til år, hvorimod den våde deposition er afhængig af de meteorologiske forhold bl.a. nedbør. Der er derfor stor variation i baggrundsbelastningen fra år til år, hvilket skyldes de naturlige og lokale udsving i nedbørsmængder. Der er også lokale forskelle på depositionen afhængig af den lokale landbrugsaktivitet i området.

For at udjævne de ovennævnte årlige udsving i baggrundsbelastningen har Kolding Kommune valgt at beregne baggrundsbelastningen som et løbende gennemsnit over tre år. Den gennemsnitlige baggrundsbelastning for hele Kolding Kommune (2012-2014) er beregnet til 15,4 kg N/ha/år, og baggrundsbelastningen ved de enkelte naturpunkter fremgår af tabel 9.

Der er mere end 5 km til nærmeste § 7-område. Det vurderes derfor, at projektet ikke vil medføre en forringelse af det pågældende § 7-område.

Ved vurderingen af om udvidelsen af et husdyrbrug kan føre til tilstandsforandringer i nærliggende naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, skal der tages udgangspunkt i, om det ansøgte vil indebære en merdeposition på mere end 1 kg N/ha/år. Ved en merdeposition på 1 kg N/ha/år eller mindre, vil det ansøgte som hovedregel ikke medføre, at der sker en tilstandsændring af den pågældende naturtype.

Der er kun få naturområder beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 i umiddelbar nærhed af ejendommen, bortset fra mange vandhuller. Ammoniakdeposition til de nærmeste naturpunkter er beregnet. Der findes ikke naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 indenfor 1.000 m fra staldanlægget, som tilføres over 1 kg som følge af den ansøgte udvidelse af husdyrbruget. På den baggrund finder kommunen ikke grundlag for at stille skærpede vilkår til ammoniakemissionen fra anlægget.

Kolding Kommune vurderer, at projektet dermed ikke vil medføre en forringelse af naturområderne.

6.2 AMMONIAK OG INTERNATIONALE NATURBESKYTTELSESOMRÅDER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ingen af ejendommens bygninger ligger i umiddelbar nærhed af internationale naturbeskyttelsesområder. De nærmeste internationale naturbeskyttelsesområder Svanemosen og Lillebælt er beliggende henholdsvis ca. 12 km nord og ca. 4,7 km nord-øst for ejendommen.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

På baggrund af projektets karakteristika, placering og potentielle miljøpåvirkninger vurderer Kolding Kommune, at det udelukkende er næringsstofoverskuddet fra projektet i form af kvælstofudvaskning, fosforoverskud og ammoniakfordampning, der skal konsekvensvurderes i forhold til Natura 2000-områder. De konkrete næringsstofberegninger vedrørende kvælstofudvaskning og fosforoverskud er beskrevet i afsnit 7.4.

Konsekvensvurderingen af en eventuel større eller mindre miljøpåvirkning af de internationale naturbeskyttelsesområder og slutrecipienterne er foretaget på baggrund af de beregninger af ammoniakfordampning, der er lavet i det elektroniske ansøgningskema. Der er herudover taget udgangspunkt i den opgørelse af sårbarhed og det beskyttelsesniveau, der er i husdyrloven med tilhørende bekendtgørelser.

Det nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde er Natura 2000-område "Lillebælt", Habitatområde nr. 96 og fuglebeskyttelsesområde nr. 47 og Ramsar-område nr. 15. Det vurderes, at det marine habitatområde, Lillebælt, ikke vil blive påvirket af ammoniakfordampning fra produktionsanlægget som følge af naturtypens karakteristika samt afstand til husdyrbrug.

Det nærmeste terrestriske internationale naturbeskyttelsesområde er EF-habitatområde 250 Svanemosen. Svanemosen er en højmose. Tålegrænseintervallet over for kvælstof på højmoser er 5-10 kg N/ha/år.

Produktionsanlægget ligger langt fra de internationale naturbeskyttelsesområder. På baggrund af afstanden og opblanding i atmosfæren, projektets størrelse (ammoniakfordampning) og den fremherskende vindretning er det vurderet, at projektet ikke vil påvirke hverken Lillebælt eller Svanemosen væsentligt med luftbåren ammoniak.

Endvidere er ammoniakfordampningen reduceret yderligere i forhold til beskyttelsesniveauet fastsat i loven som følge af BAT-krav, som vurderes at være proportionalt med den aktuelle husdyrproduktion.

Kolding Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at projektudvidelsen ikke vil medføre nogen negativ målbar påvirkning fra luftbåren ammoniak af de internationale naturbeskyttelsesområder. Der er derfor ikke stillet yderligere vilkår til beskyttelse af internationale naturbeskyttelsesområder.

6.3 PÅVIRKNING AF ARTER MED SÆRLIGT STRENGE BESKYTTELSESKRAV (BILAG IV ARTER)

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I bilag 6 findes der en opgørelse over dyrearter, som findes, eller potentielt kan findes, i den sydjyske natur, og som er på bilag IV i EF-habitatdirektivet. I bilaget findes der endvidere en kortfattet konsekvensvurdering af projektet på de relevante arter. I henhold til EF-habitatdirektivets bilag IV er de nævnte dyrearter strengt beskyttede, og medlemslandene er forpligtede til at beskytte bilag IV-arter og sikre, at deres levesteder ikke forringes.

Flere af arterne, som er opført på EU-habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter), er observeret i Kolding Kommune, men er ikke registreret i umiddelbar nærhed af produktionsanlægget på Fredtoft, men det kan ikke afvises, at de forefindes.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Produktionsanlæggets ammoniakemission vil ikke medføre en forringelse af de nærliggende naturområder. Det vurderes derfor, at de omkringliggende naturområder ikke ændrer karakter, som vil have indflydelse på bilag IV-arter og deres levesteder.

Det vurderes, at der ikke vil være en negativ påvirkning af vandhuller på arealerne, som følge af projektet, idet der ikke foretages ændringer af vandhullerne og ammoniakdepositionen er lav fra udbringning af husdyrgødning. Kolding Kommune vurderer med baggrund i oplysninger om den ansøgte drift, at projektet ikke medfører ændringer, der påvirker eventuelle bilag IV-arter eller deres levesteder.

6.4 LUGT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ejendommen er beliggende i landzone, ca. 2,2 km syd for Christiansfeld (nærmeste byzone) og ca. 1,9 km nord for Skovbølling i Haderslev Kommune. Den nærmeste naboejendom uden landbrugspligt er Bojskovvej 1. Afstanden vurderes til ca. 20 meter fra eksisterende kalvestald.

Lugtemission forekommer fra produktionen fra selve staldanlægget og ved håndtering samt udbringning af husdyrgødning. Selve staldanlægget forventes ikke at give anledning til lugtgener ud over, hvad der er normalt for denne type af animalsk produktion.

Miljøstyrelsens ansøgningssystem har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper. Af tabel 10 fremgår den aktuelle afstand (ukorrigerede geneafstand) fra ejendommens lugtcentrum til nærmeste nabo uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone samt geneafstanden til samme områder. Ukorrigeret geneafstand er geneafstanden, hvor alle staldanlæg er medtaget ved beregningerne, uanset om de senere bliver screenet bort som følge af afstand eller korrigeret for vindretning.

Enkelt-boligen på Stenskrøvej 52 er sam-matrikuleret med Stenskrøvej 50. Ejendommen er ejet af ansøger, hvilket betyder, at boligen ikke indgår i lugtberegningen. Nærmeste enkelt bolig uden landbrugspligt, som ikke er ejet af ansøger, er Bojskov Byvej 1. Lugtberegningerne foretages til denne ejendom.

Tabel 10. Geneafstande fra ejendommen til områder (fuld produktion)

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand fra ejendommen til områdetypen	Afstanden fra ejendommen til områdetypen
Byzone (Christiansfeld)	270 m	~ 2,3 km
Samlet bebyggelse (Skovbølling)	185 m	~ 1,9 km
Enkelt bolig (Bojskov Byvej 1)	36 m	~ 82 m

Lugtens udbredelse i nærområdet afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr og geografisk placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen. Lugtgeneafstandene er beregnet ved fuld besætning i staldene.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser inden for samlet bebyggelse og byzone samt enkelt bolig er overholdt, idet den korrigerede geneafstand er kortere end afstanden mellem staldanlæg og til områdetyperne byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig.

Ved håndtering af husdyrgødning fra lagre og ved udbringning til arealerne vil der altid kunne forekomme lugtgener, men vurderes ikke at være mere end, hvad der kan forventes i landzone.

Kolding Kommune vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne. Det vurderes, at det er sikret, at risikoen for væsentlige lugtgener for boliger i byzone samt samlet bebyggelse i landzone er begrænset og ikke ud over, hvad der kan forventes af en husdyrproduktion af den i projektet angivne størrelse.

6.5 FLUER OG SKADEDYR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der vil på ejendommen blive foretaget en effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium. Fluer bekæmpes med limstrimler i stalden samt hyppig udmugning af boksene. Kalvestalden holdes tom om sommeren. I sommerperioden er de fleste store kvier på græs, så opformering af fluer er dermed begrænset i sommerperioden. Der holdes tillige rent omkring krybber og afløb. God gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester sikrer, at der kun er minimalt med fluer.

Opbevaring af foder sker på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Der holdes rent og ryddeligt omkring anlæggene. Det tilstræbes at fjerne foderrester fra plansilo, foderborde, krybber osv. Gulve og gangarealer holdes rengjorte. Tom emballage og andet affald bortskaffes jævnlige, og døde dyr søges afhentet hurtigst muligt. Desuden forefindes en kommunal foranstaltning til bekæmpelse af rotter.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

Kolding Kommune vurderer, at udvidelsen ikke medfører risiko for tilhold af skadedyr og forekomst af fluer.

6.6 TRANSPORT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Transporterne sker typisk i dagtimerne fra ca. kl. 7.00 til kl. 17.00. I forbindelse med udvidelsen af besætningen vil der være et lidt øget transportbehov fra og til ejendommen, men det øges ikke proportionalt med udvidelsen. Der vil i mange tilfælde medtages større mængder pr. kørsel.

Der er tre driftsmæssige tilkørsler fra Stenskrøvej. Den ene kørselsvej ved kostalden bruges ved afhentning af mælk mm, ved gylleudbringning og kørsel med ensilage. Derudover er der en tilkørsel, der bruges til privat kørsel samt kørsel til kalvestalden, ungdyrsstalden samt foderladen. Så vidt muligt benyttes de interne transportveje. Enkelte transportere ad offentlig vej kan dog forekomme, da staldanlægget ligger tæt på vejen. Derudover er der en indkørsel til halmlade/maskinhuset nord for ejendommen. Der er etableret fast kørevej omkring hele anlægget.

Ejendommen råder over en gyllebeholder, der er placeret ved Bjerning Kirkevej og en lejet beholder ved Hjerndrupvej 182. I nu-situationen transporteres der gylle til disse beholdere med lastbil efter behov ca. 80 læs (35 t), hvilket ikke forventes ændret nævneværdig ved udvidelsen.

Gyllen udbringes i planternes vækstsæson, hovedsagligt i perioden fra 15. februar til 15. maj samt i august og september måned. Udbringningen forventes at tage 10-15 dage fordelt over året. Antallet af læs ved udvidelsen vil være på ca. 325, som udbringes af maskinstation, der kører med 20 tons gyllevogn. Ved størstedelen af kørslerne på offentlig vej passerer kun enkelte beboelser og ingen samlet bebyggelse. Ved transport af gylle med lastbil til lejet gyllebeholder på Hjerndrupvej passerer samlet bebyggelse ved Christiansfeld by.

Transporter med foder omfatter både kraftfoder og grovfoder. I den nuværende situation opbevares noget af ensilagen i markstakke. Ved udvidelsen vil alt grovfoder blive lagt i plansilo ved slæt (græs) og majshøstning. Der ensileres 3-5 gange årligt, afhængig af antal slæt græs, der tages. Antal læs vil før udvidelse være ca. 200 læs, og dette forventes at stige til ca. 300 læs inkl. eget halm, der bruges til strøelse og i foderet.

Der leveres kraftfoder til kørerne 1 gang månedligt. Derudover anvendes rapskager og grønepiller, der leveres i større træk 3-4 gange årligt. Ved udvidelsen forventes der dog leveret større

mængder ad gangen, så antallet af leveringer forventes ikke at stige. Af øvrige transporter leveres mineraler og vitaminer. Dette leveres ca. hver anden måned. Dette forventes ikke ændret ved udvidelsen, udover der leveres større mængder pr gang.

Brændstof bliver i den nuværende situation leveret ca. 20 gange årligt, og det forventes ikke at stige nævneværdigt, da arealet ikke udvides nævneværdigt. Tidsrummet for levering kan variere, dog inden for normal arbejdstid.

Mælken afhentes pt. hver dag. Tidsrummet for afhentning er i den nuværende situation ca. kl. 14.00. Fremadrettet leveres der mælk til et mejeri i Tyskland, og der vil kun være afhentning af mælk hver 2. dag. Det er pt. ikke afklaret, hvornår på dagen mælken bliver hentet.

Transporter med dyr til slagtning eller indkøb/salg i forbindelse med dyr til levebrug bliver normalt samlet, så der leveres flere dyr ad gangen. Dette vil normalt være afhængigt af egen kvieproduktion. Der forventes dog en udskiftning på ca. 30 % ved normal produktion. Det forventes, at der leveres dyr til slagtning ca. 12 gange årligt. Tyrekalve leveres til levebrug ca. 12 gange årligt. Dette ændres ikke ved udvidelsen. Derudover køres der kvier på græs om foråret og disse hentes hjem om efteråret i alt ca. 40 transporter. Disse transporter forventer at stige lidt ved udvidelsen.

Døde dyr afhentes efter behov, men som regel midt på dagen. Antallet af transporter forventes ikke at stige væsentligt.

Efter udvidelsen udgør plansiloareal + vaskeplads til sammen ca. 2.200 m². Overfladevandet ledes til beholder på 90 m³ og sprinkles ud på de omkringliggende arealer. Ved behov kan beholderen forbindes med gyllesystem.

Tabel 11. Oversigt over transporter

Oplysning om antal til- eller frakørsler på privat fællesvej og offentlig vej			
Type transport	Før udvidelsen (antal/år)	Efter udvidelse (antal/år)	Ændringer +/- (antal)
Gylle med spredevogn (ca. 20 t pr. læs)	200	325	+125
Gylle med lastbil (ca. 35 t)	80	80	0
Fast møg (ca. 12 t pr. læs)	28	78	+50
Ensilagevand (ca. 25 t pr. læs)	0	0	0
Mælk	365	180	-185
Levende dyr	64	80	+16
Døde dyr	8	12	+4
Indkøbt foder	12	12	0
Eget foder, herunder ensilering og halm	200	300	+100
Affald	52	52	0
Halm	0	0	0
Diesel/fyringsolie	20	22	+2
Handelsgødning	0	0	0
Dyrlæge/inseminør	175	220	+45
I alt pr. år	1204	1361	+157

En samlet opgørelse over transport viser, at der før udvidelsen er ca. 1.204 transporter til og fra ejendommen i forbindelse med den nuværende produktion, og efter udvidelsen vil der være ca. 1.361 transporter dvs. en stigning på ca. 12 %.

Ansøger anser godt landmandskab for en del af et godt forhold til naboer og omkringboende i byen. Der vises hensyn, og der tilstræbes, at transporter med dyr, foder og husdyrgødning ikke foretages på helligdage. Det er vurderet, at der ikke er tæt bebyggede områder på ruten.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

Antal transporter med husdyrgødning og foder er de transporttyper, der stiger mest ved udvidelsen. Kommunen vurderer, at transport af husdyrgødningen ikke afviger fra, hvad der må betragtes som forventeligt i et område udpeget til jordbrugsformål. Transporter med mælk falder ved udvidelsen, da mælken forventes at blive afhentet hver 2. dag. De øvrige transporter er på samme niveau både før og efter udvidelsen. Niveauet af transporter må derfor antages at være acceptabelt.

Transporter til de fleste arealer vil nødvendigvis foregå af offentlig vej men under hensyntagen til trafikken i området. Kommunen vurderer, at antallet af transporter er normalt for denne type og størrelse af husdyrproduktion.

Kommunen vurderer, at de anførte transporter til ejendommen ikke bidrager væsentligt i forhold til den samlede trafikbelastning i området og ikke vil give anledning til væsentlige gener for områdets beboere.

Kommunen har endvidere vurderet, at der ikke er behov for at stille vilkår for tidspunkter for kørsel med husdyrbrugets egne køretøjer, da dette fortrinsvis sker i dagtimerne.

6.7 STØJ, STØV OG LYS FRA ANLÆG OG MASKINER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Støj

I kalvestalden er der pt. 1 ventilatorer. Denne bruges, når der er dyr i stalden. Stalden holdes så vidt mulig tom om sommeren. I de øvrige stalde anvendes naturlig ventilation.

Malkningen foretages i malkestald, der er placeret inde i kostalden. Der er minimal støj fra anlægget. Malkningen foretages 2 gange i døgnet fra ca. kl. 5.00-8.00 og fra ca. kl. 15.00-18.00. Malketiden forventes ikke at stige betydeligt, da malkestalden udvides. Køling af mælketank sker hele døgnet. Vask af anlæg foregår lige efter afhentning af mælk, og dette anslås at tage ca. 20 min.

Afhentning af mælk foregår pt. hver dag. Fremadrettet er der indgået en ny aftale med levering af mælk til et tysk mejeri, hvor mælken vil blive afhentet hver 2. dag.

Kompressor står indendørs i isolerede rum. Mælketanken står udendørs. Denne udskiftes i forbindelse med ny leverandør til det sidste nye inden for mælketanke. Det forventes derfor minimal støj fra denne.

Med hensyn til støj omkring fodring vil foderet så vidt muligt blive samlet i foderlade og i plansilo anlægget. Der blandes foder 1 gang dagligt (typisk formiddag eller eftermiddag). Traktor og mixervogn er placeret bag bygningerne for at begrænse støj. Derudover vales der korn ca. 1,5 time dagligt (formiddag). Valsen er placeret indendørs, og der er minimal støj fra denne. Ved udvidelsen sker der en væsentlig forbedring ved udvidelse af plansiloanlægget. Hermed kan stort set alt grovfoder anbringes der, hvilket generelt gør det nemmere at håndtere foder i det daglige samt ved ensilering.

Der pumpes gylle ca. hver 14 dag inden for normal arbejdstid. Fra kostalden foregår dette med elpumpe og fra ungdyrstalden bruges traktorpumper. Dette forventes ikke ændret ved udvidelsen. I kostalden er der installeret en gyllepumpe i en pumpebrønd, der er ca. 2,5 meter dyb og med låg over. Denne er placeret langt fra vejen for at forebygge evt. støj.

Maskinstøj fra færdsel i forbindelse med den daglige produktion vil hovedsageligt forekomme i dagtimerne.

Det forventes dog generelt at der ikke vil forekomme unødige støjgener i forbindelse med udvidelsen, da der er tænkt på løsninger for at undgå dette. Der forventes derfor minimale støjgener uden for ejendommen.

Virksomhedens bidrag til trafikstøjen i området vurderes at være begrænset i forhold til den samlede trafikbelastning og ændres ikke væsentlig som følge af ansøgningen.

Lys

Lyset i staldene styres manuelt. I vinterperioden er der lys i staldene fra ca. kl. 5.00-22.00. Om natten er der natbelysning (1 lampe). I sommerperioden tændes lyset kun ved behov. Belysningen i staldanlæggene forventes ikke at virke generende uden for bygningen. Der kan forekomme dage, hvor der er behov for lys ud over dette tidsrum, f.eks. ved akut behov for dyrlægehjælp eller andre akutte situationer.

Den udendørs belysning består pt. af en lampe i kip under udhæng på 10 watt, der lyser op på pladsen ud til vejen (Kostalden (A)). Desuden er der belysning over portene ved ungdyrstalden (B), foderladen (C) og kornladen (F). Det er ikke et skarpt lys, men giver mulighed for at man kan orientere sig, når det er mørkt og man skal gå rundt og kigge til dyrene. Ved udvidelsen er det ikke påtænkt at ændre belysningen.

FarmTest viser, at selv med fuld elektrisk belysning er lysstyrken i de fleste stalde for svag til at nå det anbefalede niveau på mindst 100 lux. Desuden dæmper de fleste lyset i stalden til natbelysning allerede ved 18-tiden. Det betyder, at der i kun omkring 12 timer i døgnet er fuld belysning i stalden. Det er vigtigt, at lysstyrken er tilstrækkelig for, at køerne har gavn af lyset. For optimal mælkeproduktion og reproduktion har flere forsøg vist, at malkende køer skal have 16-18 timers lys og 6-8 timers mørke i døgnet.

Støv

Driften vil ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 6/1984 (Måling af ekstern støj fra virksomheder), er der angivet grænser for tilladelig støjbelastning, målt i skel ved nærmeste nabobeboelse jf. tabel 8.

Tabel 12: Ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt i et hvert punkt uden for skel

DAG			
Mandag-fredag	Kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)	ref. tid 8 timer
Lørdag	Kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)	ref. tid 7 timer
Lørdag	Kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A)	ref. tid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A)	ref. tid 8 timer
AFTEN			
Alle dage	Kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)	ref. tid 1 time
NAT			
Alle dage	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)	ref. tid ½ time

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter i 1,5 meters højde over terræn. Referencetiden regnes i henhold til støjvejledningen. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkårene ikke overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter, som forinden aftales med kommunen. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

Transportstøj er ikke omfattet af de nævnte støjgrænser. Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende som følge af afstanden til na-

boer samt projektets udformning. Der er ikke foretaget støjberegninger, idet projektet som udgangspunkt vurderes at kunne overholde støjkraevne. Der er ikke stillet særlige vilkår vedrørende støj.

Det forventes ikke, at støvgener fra produktionsanlægget vil give væsentlige problemer. Dog anbefales det, at al transport til og fra bedriften, for at begrænse støvgener, skal foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og ud-kørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt. Der er ikke stillet særlige vilkår vedrørende støv fra anlæg og maskiner.

Det vurderes, at belysning ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende på grund af anlæggets placering og udformning.

7 PÅVIRKNING FRA AREALERNE

7.1 UDBRINGNINGSAREALERNE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Godkendelsen omfatter alle arealerne tilknyttet husdyrbruget med CVR-nummeret 19602176. Arealerne dyrkes økologisk i nudrift og dette vil være uændret i ansøgt drift. Der indgår ingen gylleaftaler i projektet.

Ejendommens arealer afvander til mindre vandløb samt Kokær Bæk og Surmose Bæk, der er en del af Taps Å systemet. Størstedelen af arealerne afvander til Lillebælt. Denne recipient er udpeget som Internationalt Naturbeskyttelsesområde. Markerne 12-0, 13-0, 21-0, 22-0, 23-0 samt 35-0, 36-0 og 51-0 ligger i nitratfølsomt indvindingsområde. Resten af udbringningsarealerne ligger uden for nitratfølsomt indvindingsområde.

Ved udvidelsen vil der blive anvendt et sædskifte med 25-34 % græs og 14 % efterafgrøder (sædskifte K4), hvilket også svarer til referencesædskiftet. Den reelle udvaskning fra arealerne til overfladevand er 28,4 kg N/ha, hvilket er mindre end den maksimale tilladte på 45,2 kg N/ha. Udvasningen er også mindre end udvasningen svarende til et planteavlsbrug (45,2 kg N/ha). Den reelle udvaskning fra arealer med nitratfølsomme indvindingsområder er i nudriften på 44 mg nitrat pr. liter. Dette falder ved udvidelsen med 18 mg nitrat/l, så udvasningen i den ansøgte situation er på 26 mg nitrat/l. Kravet til udvaskning er dermed overholdt. Kravet til fosforoverskuddet fra projektet er overholdt med 397 kg P.

Tabel 13. Oversigt over arealernes placering

	I alt, ha	Nitratklasser, ha		Fosforklasser, ha				NFI, ha
		NK 0	NK 1-3	PK 0	PK 1	PK 2	PK 3	
Kolding Kommune								
Ejede/forpagtede arealer	217,4	217,4	0	39,8	0	2,0	175,7	17,5
Haderslev Kommune								
Ejede/forpagtede arealer	49,6	49,6	0	40,9	0	1,3	7,5	8,0
I alt	267,0	267,0	0	80,6	0	3,2	183,1	25,4

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Påvirkningen af naturområder fra udbringningsarealer er i høj grad et randfænomen og vil derfor normalt ikke påvirke større dele af nærliggende naturområder. Ved afstande på over 100 meter mellem udbringningsarealet og naturområdet vil der sjældent kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha – uanset husdyrgødningstype og anvendt teknologi. Ved meget store udbringningsarealer (over 100 ha) vil der kunne konstateres påvirkninger på over 1 kg N/ha.

De ejede og forpagtede udbringningsarealer i Kolding Kommune er i februar 2016 blevet vurderet af kommunen. Udbringning af husdyrgødning, som ligeledes også fortsætter uændret i det ansøgte projekt, vurderes til ikke at kunne forårsage tilstandsændringer af den nærliggende natur.

Den økologiske driftsform af arealerne er medvirkende til at reducere udvasningen af nitrat til grundvand og overfladevand. Der stilles derfor vilkår for at fastholde projektet på den økologiske driftsform.

VILKÅR

Der er stillet følgende vilkår til udbringningsarealerne:

- 20.** Arealerne skal drives efter reglerne om økologi dvs. at der ikke må tilføres handelsgødning til arealerne (100 % reduceret kvælstofnorm).

7.2 PÅVIRKNING AF GRUNDVANDET

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ca. 24,5 ha af de ejede og forpagtede arealer er beliggende i områder, som er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde (NFI) (bilag 5).

Det elektroniske ansøgningssystem har beregnet udvaskningen af kvælstof til 26 mg nitrat pr. liter fra rodzonen til grundvandet i ansøgt drift, hvilket er en reduktion på 18 mg nitrat pr. liter i forhold til nudrift. Der benyttes udelukkende den økologiske driftsform som virkemiddel.

Staldanlæggene ligger i et område med almindelige drikkevandsinteresser, og hvor der er nogen grundvandsbeskyttelse på baggrund af jordens geologi. Staldanlæggene er beliggende inden for indvindingsoplandet til Fjelstrup Vandværk, beliggende i Haderslev Kommune.

Hovedparten af markerne er beliggende inden for samme indvindingsopland til Fjelstrup Vandværk, hvor det må forventes, at der er indsatsplaner til grundvandsbeskyttelse under udarbejdelse.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ved vurdering af ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug i områder med en vedtaget indsatsplan skal retningslinjerne med hensyn til acceptabel nitratudvaskning være styrende for miljøgodkendelsen.

Hovedparten af markerne er beliggende inden for indvindingsoplandet til Fjelstrup Vandværk. Kolding Kommune har haft projektet sendt i høring hos Haderslev Kommune, og Haderslev Kommune havde ingen bemærkninger til projektet.

Haderslev Kommune har modtaget grundvandskortlægningen af området ved Fjelstrup, hvor udbringningsarealerne er beliggende. Da indsatsplanen omfattende arealerne ved Fjelstrup endnu ikke er færdig, må udvaskningen fra rodzonen ikke stige for de arealer, som er beliggende inden for nitratfølsomt indvindingsopland, såfremt udvaskningen er over 50 mg nitrat pr. liter.

Ca. 24,5 af udbringningsarealerne er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder. Det fremgår af beregningerne, at udvaskningen er på 26 mg nitrat/l i ansøgt drift, hvilket er en reduktion på 18 mg nitrat/l i forhold til nudriften. Dermed er det generelle beskyttelsesniveau til grundvandet overholdt.

Forudsætningen for at opnå en udvaskning på 26 mg nitrat pr. liter til grundvandet er, at der benyttes en økologisk driftsform.

Da der alt andet lige kan forekomme udvaskning af næringsstoffer fra markstakke af dybstrøelse eller ensilage, stiller kommune vilkår om, at der ikke må placeres markstakke på arealer, som er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder.

Det vurderes at ved overholdelse af vilkårene i godkendelsen, vil udbringningen af husdyrgødning ikke have en væsentlig indvirkning på grundvandet.

VILKÅR

Der er stillet følgende vilkår til udbringningsarealerne:

- 21.** Markstakke med komposteret dybstrøelse og ensilage må ikke placeres på arealer beliggende i nitratfølsomt indvindingsopland (jf. bilag 5).

7.3 PÅVIRKNING AF SØER OG VANDLØB

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Udbringningsarealerne grænser flere steder op til vandløb. Arealer, som grænser op til vandløb, er ikke skrånende. Der er etableret den lovpligtige plantedækkede, ugødede og udyrkede bræmme, som forhindrer overfladisk afstrømning og brinkerosion.

Der ligger flere beskyttede vandhuller inde på udbringningsarealerne. Der opretholdes bræmmer omkring disse beskyttede vandhuller.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Søer og vandløb påvirkes hovedsageligt af udvaskning samt direkte afstrømning af næringsstoffer til recipienterne. Søer og vandhuller er særlig følsomme over for tilførsel af fosfor, men visse kær- og mosetyper i tilknytning til søer og vandhuller kan også være følsomme over for kvælstoftilførsel enten via vandmiljøet eller fra luften. Den atmosfæriske påvirkning er dog så begrænset i forhold til områdets små vandhuller, at der kan ses bort fra denne.

Flere af markerne grænser op til vandløb og vandhuller, eller der ligger vandhuller inde på marken. Der er dog ikke arealer med hældninger over 6 grader.

Kommunen har på baggrund af kortanalyse og tidligere års besigtigelser vurderet, at der ikke er udbringningsarealer ned til vandløb og vandhuller med så stor hældning, at der kan forventes erosion med deraf følgende kraftig tilførsel af sediment og næringsstoffer. Det vurderes således ikke nødvendigt med yderligere bræmmer ud over de lovpligtige langs vandløb og vandhuller.

7.4 KVÆLSTOF OG FOSFOR TIL OVERFLADEVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ca. 13 % af udbringningsarealerne afvander til Vadehavet via Knude Dyb (i alt ca. 34 ha), som er et Natura 2000-område. Ca. 18 % af udbringningsarealerne afvander via Avnø Vig (i alt ca. 47 ha) til Lillebælt, og de resterende ejede og forpagtede arealer (ca. 186 ha) afvander via Hejls Nor til Lillebælt. Lillebælt er ligeledes et Natura 2000-område.

I oplandet til Knude Dyb er husdyrtrykket stigende i forholdet til niveauet i 2007. Oplandet til Knude Dyb er ikke omfattet af nitratklasser og fosforklasser.

I oplandet til Hejls Nor er dyretrykket faldende, men oplandet er omfattet af nitrat- og fosforklasser. I oplandet til Avnø Vig er dyretrykket ligeledes faldende, og oplandet er omfattet af nitratklasser men ikke fosforklasser.

Bedriften skal overholde kravet om planteavlensniveau beregnet ud fra et vægtet gennemsnit af arealernes beliggenhed. Ansøger har dog valgt at indtaste alle arealerne som beliggende i oplande med stigende husdyrtryk. Bedriften skal derfor leve op til planteavlensniveau for hele bedriften.

Natura 2000-området Lillebælt er overbelastet med fosfor, og arealerne i oplandet til Hejls Nor er derfor beliggende i potentielle fosforklasser. Arealerne er indtastet som værende beliggende i fosforklasse 3 med krav om fosforbalance. Der er derfor ikke indsendt fosfortal. Natura 2000-

området Vadehavet samt oplandet til Avnø Vig er ikke overbelastet med fosfor, og der er ikke indsendt fosfortal.

Bedriften drives økologisk med et dyretryk på 1,40 DE/ha og referencesædskifte. Den økologiske driftsform betyder, at planteavlsniveauet er overholdt for alle arealer.

Beregninger på overskud af fosfor viser, at der i ansøgt drift tilføres 21,6 kg P/ha/år, mens der med afgrøder fjernes 23,7 kg P/ha/år. Der er således et fosforunderskud på 2,1 kg/ha/år for det ansøgte projekt. Kravet til fosforudvaskning er overholdt, idet der skal være et fosforunderskud på 0,7 kg P/ha/år som et arealvægtet gennemsnit. Fosforoverskuddet er yderligere reduceret med ca. 397 kg P.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ca. 34 ha af udbringningsarealerne afvander til Knude Dyb, som er Natura 2000-vandområde. Arealerne, som afvander til Knude Dyb, er alle beliggende i Haderslev Kommune. De øvrige arealer afvander til Lillebælt via Hejls Nor.

Knude Dyb og opland:

Ca. 13 % af udbringningsarealerne afvander til Knude Dyb, som er et ca. 164 km² stort tidevandsområde. Knude Dyb er en del af det internationale naturbeskyttelsesområde (INO-089), Natura 2000-område, Habitatområde (H78), Fuglebeskyttelsesområde (F49, F51, F52, F53, F55, F57, F60, F66, F67) og Ramsarområde (R27). Dette Natura 2000-område strækker sig fra Ho Bugt i nord til den dansk-tyske grænse i syd. Udpegningsgrundlaget for Vadehavet er bl.a. den prioriterede naturtype "Kystlaguner og strandsøer". Kystlagunerne er sårbare overfor tilledning af næringsstoffer.

Oplandet til Knude Dyb er på ca. 1.453 km² og består af deloplandene til Kongeå-systemet, Fovs Å og Ribe Å-systemet. Det samlede dyrkede opland er ca. 145.300 ha. Udbringningsarealerne udgør ca. 0,02 % (34 ha/145.300 ha) af det samlede opland.

Knude Dybs tilstand og målsætning:

Målsætningerne for den samlede miljøtilstand i Vadehavet er ikke opfyldt i de danske dele af Vadehavet, idet den afviger fra den generelle miljøkvalitetsmålsætning om et upåvirket eller kun svagt påvirket plante- og dyreliv. Opfyldelse af den generelle målsætning (god tilstand) for Vadehavet forudsætter en permanent reduktion af udledningerne af næringsalte, herunder især kvælstof fra landbruget og diffuse kilder samt udledningerne af miljøfremmede stoffer. Den samlede udledning af kvælstof og fosfor fra europæiske floder og åer til Vadehavet som helhed er faldet stærkt over de sidste 15 år.

Ifølge vandplanen for Vadehavet vurderes den arealspecifikke kvælstofafstrømning til Knude Dyb at være på 22,1 kg N/ha/år. Den angivende totale belastning er på 3.217 tons N/år.

KOMMUNENS VURDERING I FORHOLD TIL KNUDE DYB

Vurderingen af miljøpåvirkningen af Knude Dyb er foretaget på baggrund af de beregninger, der er lavet i det elektroniske ansøgnings-skema. Beregningerne tager udgangspunkt i de i ansøgningen angivne mængder kvælstof fordelt med dyretryk og med norm-fjernelsen af næringsstoffer med det angivne referencesædskifte K4.

Da en øget næringsstofbelastning er problematisk for miljøtilstanden for Knude Dyb, skal beskyttelsesniveauet for nitratudvaskning på arealerne beliggende i oplandet til Natura 2000-området skærpes.

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterium for skadesvirkning af nitratudvaskning til overfladevand:

Et projekt for husdyrbrug kan ikke medføre en skadevirkning på overfladevande i Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter er opfyldt:

- 1) Kumulative effekter – Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007 (stigninger under 1 % kan accepteres).
- 2) Projektet i sig selv – Nitratudvaskningen fra den eksisterende og ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 procent af den samlede nitratudvaskning.

I oplande, hvor punkt 1 ikke kan opfyldes, kan kommunen godkende ansøgninger, hvor kvælstofudvaskningen fra rodzonen nedbringes til et niveau, der svarer til et planteavlbrug (arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte).

Ad. 1 Kumulative effekter - Påvirkninger og bidrag fra andre end projektet selv.

I vurderingen af, om det ansøgte projekt i kumulation med andre husdyrbrug i oplandet til Knude Dyb har en skadevirkning, har Kolding Kommune anvendt de nyeste data for udviklingen i husdyrtryk, som Miljøstyrelsen har stillet til rådighed i oktober 2015. Udviklingen i antal dyreenheder i oplandet til Knude Dyb fremgår af tabellen nedenfor.

Udviklingen i antal DE i oplandet til Knudedyb			
	Knudedyb (DE)	Udvikling ift. 2007 (DE)	Procentvis udvikling ift. 2007 (%)
2007	133.666	0	0
2008	130.164	-3502	-2,62
2009	133.420	-246	-0,18
2010	137.242	3576	2,68
2011	134.019	353	0,26
2012	135.830	2164	1,62
2013	135.066	1400	1,05
2014	133.669	3	0,00
2015	135.717	2.051	1,53

Ved en opgørelse under anvendelse af lineær regression er det fundet, at forklaringsgraden er lav ($R^2 = 0,2186$), og der skal derfor tages udgangspunkt i en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår (2015) og niveauet pr. 1. januar 2007 (jf. notat fra Miljøstyrelsen af 22. december 2011). Udviklingen i antal dyreenheder i oplandet til Knude Dyb er steget med 1,53 % fra 2007 til 2015.

Da oplandet til Knude Dyb er væsentlig større end 10.000 DE og 1.000 ha, vurderer Kolding Kommune, at det ikke er nødvendigt at supplere med lokal viden om udviklingen i husdyrtrykket i oplandet for at kunne vurdere de kumulative effekter.

I vurderingen af om projektet i kumulation med andre projekter og planer har en skadevirkning, skal andre kilder til nitratudvaskning end husdyrproduktion inddrages. Med projekter og planer i Habitatdirektivets forstand menes nye og realiserbare projekter. Kolding Kommune er ikke bekendt med andre projekter og planer, som kan give en øget nitratudvaskning i oplandet.

I oplande med stigende husdyrtryk, hvor stigningen ikke overskrider 1 %, kan der ses bort fra reglen om udvaskning svarende til planteavlsniveau for marker i oplande med stigende husdyrtryk. Den nye regel er tilvejebragt på grundlag af en vurdering, som Kammeradvokaten har foretaget for Miljøstyrelsen, om det vil være i overensstemmelse med habitatdirektivet at indføre en regel om, at der ses bort fra stigninger under 1 % i husdyrholdet siden 2007.

Som følge af at udviklingen i antal dyreenheder har været stigende siden 2007 i oplandet til Knude Dyb, skal projektets kvælstofudvaskning til overfladevand nedbringes til et niveau, som svarer til et planteavlbrug. Der er således lavet beregninger, som er baseret på, at ejendommens arealer drives som et planteavlbrug med anvendelse af handelsgødning i stedet for husdyrgødning. Desuden er der set bort fra ansøgers valg af supplerende virkemidler.

Beregninger viser en udvaskning på 28,4 kg N/ha/år. Planteavlsniveauet for bedriften er beregnet til 45,2 kg N/ha/år.

Kommunen har sikret, at kvælstofudvaskningen fra rodzonen ikke overstiger 45,2 kg N/ha/år ved udbringning af husdyrgødning på arealerne ved at stille vilkår om økologisk driftsform samt øget andel af direkte udbragt husdyrgødning.

Kolding Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at projektet i kumulation ikke vil medføre en skadevirkning på Natura 2000-området samt yngle- og rasteområder for beskyttede arter.

Ad. 2 Vurdering af om det ansøgte i sig selv har en skadevirkning

Udbringningsarealet fra projektet er ca. 34 ha til Knude Dyb. Der udvaskes ifølge ansøgningens beregninger 28,4 kg N/ha fra rodzonen. En del af det udvaskede kvælstof vil blive omsat i jorden. Størrelsen af omsætningen afhænger af jordens reduktionspotentiale, der er et udtryk for forskellen mellem den mængde nitrat, der kommer fra rodzonen, og den mængde nitrat, der ender i vandområdet. Det faktiske reduktionspotentiale for oplandet omkring arealerne kendes ikke, men det er 50 % og 75 % ifølge Danmarks Miljøundersøgelser. Udvasningen fra rodzonen antages dermed at reduceres med ca. 62,5 %.

Ifølge Miljøstyrelsens bilag af 16. juni 2010 kan der kun reguleres på bidraget af nitrat fra husdyrgødningen, og beregningen er foretaget via husdyrgodkendelse.dk.

Knude Dyb - en del af Natura 2000-området Vadehavet	
Opland til Natura 2000 området Knude Dyb	145.300 ha
Nuværende kvælstofbelastning fra land til Natura 2000-området Knude Dyb	3.217 tons N/år
Det ansøgte projekt	
50-75 % Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen)	Gns. 62,5 %
Areal til udspredning i oplandet til Knude Dyb	34 ha
Udvasning fra rodzonen (jf. ansøgningskemaet)	28,4 kg N/ha/år
Udvasning fra projektet til Knude Dyb (28,4 kg N/ha/år x 0,375 x 34 ha)	362 kg N/år
Kvælstofudledning fra projektet som procent af den samlede udledning til Knude Dyb (362 kg N/år / 3.217 tons N/år x 100)	0,01 %

Projektet bidrager således med mindre end 5 % af den samlede nitratudvasning til Knude Dyb. Kolding Kommune vurderer på den baggrund, at projektet i sig selv ikke kan medføre en skadevirkning på Natura 2000-området samt yngle- og rasteområder for beskyttede arter.

KOMMUNENS VURDERING I FORHOLD TIL LILLEBÆLT VIA HEJLS NOR

Ca. 186 ha af udbringningsarealerne afvander via Hejls Nor til Lillebælt. Oplandet til Hejls Nor har et faldende husdyrtryk i forhold til udgangspunktet i 2007, og udvasningen fra arealerne i oplandet til Hejls Nor skal ikke leve op til kravet om planteavlsniveau. Ansøger har dog valgt at indtaste arealerne som værende beliggende i et opland med stigende dyretryk. Kommunen vurderer derfor, at projektet i kumulation med andre projekter ikke vil medføre skade på vandoplandet.

Kvælstofudledningen fra projektet i sig selv er på 0,97 % til Lillebælt via Hejls Nor, hvor afskæringskriteriet er på 1 % på grund af oplandets begrænsede størrelse. Projektet kan dermed heller ikke i sig selv antages at have en skadevirkning på dette vandopland.

KOMMUNENS VURDERING I FORHOLD TIL LILLEBÆLT VIA AVNØ VIG

Ca. 47 ha af udbringningsarealerne afvander via Avnø Vig til Lillebælt. Oplandet til Avnø Vig har ligeledes et faldende husdyrtryk i forhold til udgangspunktet i 2007, og udvasningen fra arealerne i oplandet til Avnø Vig skal ikke leve op til kravet om planteavlsniveau. Ansøger har dog valgt at indtaste arealerne som værende beliggende i et opland med stigende dyretryk. Kommunen vurderer derfor, at projektet i kumulation med andre projekter ikke vil medføre skade på vandoplandet.

Kvælstofudledningen fra projektet i sig selv er på 0,73 % til Lillebælt via Avnø Vig. Avnø Vig er ikke et lukket bassin og er meget lidt eutrofieret, hvorfor afskæringskriteriet er på 5 %. Projektet kan dermed heller ikke i sig selv antages at have en skadevirkning på dette vandopland.

Kolding Kommune vurderer derfor samlet at ved overholdelse af de fastsatte vilkår i godkendelsen, vil projektet hverken i sig selv eller i kumulation med andre kunne medføre en væsentlig målbar skadevirkning fra udbringningsarealerne på Hejls Nor og Knude Dyb.

KOMMUNENS VURDERING I FORHOLD TIL FOSFOR

Ca. 81 ha af de ejede og forpagtede arealer er beliggende i oplande, der ikke er overbelastet med fosfor. De resterende ca. 186 ha (oplandet til Hejls Nor) er beliggende i et opland, der er overbelastet med fosfor. Ansøger har indtastet arealerne i oplandet til Hejls Nor til at være i fosforklasse 3. Der er derfor ikke krav om fosfortal, men der er i stedet krav om fosforbalance på bedriftens arealer. Den maksimalt tilladte fosforudvaskning i gennemsnit for hele bedriften er et underskud på 0,7 kg P pr. ha pr. år. Fosforunderskuddet for det aktuelle projekt er på 2,1 kg P pr. ha pr. år. Afskæringskriteriet for fosforoverskuddet er derfor overholdt.

SAMLET VURDERING

Med den angivne placering af arealerne, jordbundstypen, øget direkte udbringning af husdyrgødning samt den økologiske driftsform er beskyttelsesniveauet for kvælstof til overfladevand overholdt.

En del af arealerne er beliggende i et opland, der er overbelastede med fosfor, og andre er beliggende i oplande, som ikke er overbelastet med fosfor. Beregninger viser, at projektet overholder kravet til fosforoverskud på bedriftsniveau. De væsentligste bidrag til fosfortilførsel til overfladevand kommer fra brinkerosion og via dræn. Kommunen vurderer, at de generelle bræmmekrav er tilstrækkelige til at imødegå overfladisk afstrømning. Der er således ikke grundlag for at stille skærpede vilkår til fosfor idet afskæringskriterierne er overholdt med de anførte virkemidler.

Ud fra ovenstående vurderes det, at projektet overholder beskyttelsesniveauet for fosfor- og kvælstofoverskuddet til Knude Dyb samt Lillebælt via Hejls Nor og Avnø Vig. Kommunen vurderer ligeledes, at der ikke er grundlag for at skærpe det generelle beskyttelsesniveau, idet det vurderes, at projektet hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter vil forhindre, at vandområderne kan bevæge sig imod gunstigere bevaringsstatus.

8 ANVENDELSE AF BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT)

For § 12 husdyrbrug skal der som minimum redegøres for anvendelsen af BAT-tiltag vedrørende:

- ❖ Management (ledelses- og kontrolrutiner)
- ❖ Foder
- ❖ Staldindretning
- ❖ Forbrug af vand og energi
- ❖ Opbevaring og behandling af husdyrgødning
- ❖ Udbringning af husdyrgødning

Ansøger oplyser følgende om anvendelse af bedst tilgængelige teknik.

GODT LANDMANDSSKAB/MANAGEMENT

Henrik Petersen varetager den daglige ledelse og management. Ud over Henrik Petersen hjælper hans far + en fast elev og en skoledreng et par gange om ugen. Derudover er der skoledrenge eller andre medhjælpere inde og hjælpe i sæson. Ved udvidelsen forventes det, at der ansættes én fuldtidsansat mere.

Ansøger har sundhedsrådgivning med sin dyrlæge 1 gang månedligt for at optimere management. Udvidelsen er bl.a. med til at skabe større muligheder for holdopdeling af dyrene samt udfodring flere gange dagligt, så der er frisk foder til dyrene hele døgnet. Der kan ligeledes køres med flere foderblandinger, så foderet kan afstemmes til de enkelte hold efter deres ydelse.

Med den ny plansilo er en større del foderet tæt på, og transporten foregår over korte strækninger. Fordelen ved plansiloen er også, at man undgår "forurenende" stoffer, herunder jord i foderet. Dermed er der mulighed for at opnå bedre sundhed.

Der er lavet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet.

Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT inden for management.

FODRINGSSTRATEGI

Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden inden for kvægfodring. Der tages analyser af grovfoderet, og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet.

STALDSYSTEMER

BAT inden for kvægbrug er ikke nærmere defineret, da der ikke er noget, der svarer til referencdokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) for intensiv fjerkræ- og svineproduktion. Der findes dog BAT-byggeblad for kvægstalde.

BAT-niveauet er beregnet ud fra Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier for konventionel produktion af malkekvæg i gyllebaserede staldsystemer (maj 2011) samt for malkekvæg uden for gyllesystemer (feb. 2012).

Løsdriftsstalden, både den eksisterende og den nye tilbygning, er med spalter. Der bliver desuden etableret spalteskraber, enten i form af trækstation eller robot. Dette kan reducere ammoniakfordampningen med 20 % i forhold til referencestaldsystemet ved at skrabe minimum 6 gange dagligt.

Efter opdatering af BAT-beregningen i husdyrgodkendelse.dk lever ansøgnings-skema nr. 82648 ikke længere op til BAT. Der mangler 80,7 kg N/år for at leve op til BAT.

Scenarie 1: Skema nr. 82648 er indsendt med en sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal). Dette staldsystem foretrækker ansøger, da det er det samme staldsystem som anvendes i den eksisterende stald. For at leve op til BAT er der sat fast overdækning på den store gyllebeholder samtidig med, at der udbringes ca. 93 % dybstrøelse direkte til markerne.

Da ansøger er økolog er det ikke muligt at bruge forsuring i stalden. Foderkorrektioner vil være meget vanskeligt at håndtere i økologiske produktioner og vil betyde en betydelig økonomisk byrde ift. foderplaner, prøver mm. af foderet, og muligheden er derfor fravalgt.

Den lille gyllebeholder på ca. 1.200 m³ kunne blive overdækket. Ved overdækning af den lille gyllebeholder kan der opnås en yderligere reduktion på 56,0 kg N/år. En overdækning koster ca. 150.000 kr., hvilket betyder, at det koster ca. 2.678 kr. pr. reduceret kg N, hvis overdækningen betales kontant. Da omkostningen er meget stor i forhold til miljøeffekten, anses denne løsning reelt ikke som en mulighed jf. proportionalitetsprincippet. Desuden er det tvivlsomt, om konstruktionen af gyllebeholderen kan bære en overdækning.

Som en sidste mulighed kunne der bringes en større mængde dybstrøelse direkte ud i marken, men da der allerede udbringes 93 %, findes dette ikke realistisk, da der altid vil være en lille mængde dybstrøelse, der ikke kan bringes direkte ud.

Ansøger kan derfor ikke finde de sidste 80,7 kg N/år for at leve op til BAT i det ansøgte scenarie (scenarie 1).

Scenarie 2: Skema nr. 86365. Ansøger er i processen omkring den praktiske opførelse af den ny stald blevet opmærksom på, at terrænet skråner mere end først antaget. Det vil derfor eventuelt betyde en stor ekstra omkostning til opførelse af en stald som den ønskede i scenarie 1. Alternativt ønsker ansøger mulighed for i stedet at lave den nye stald med et BAT-gulv. I skema nr. 86365 er der derfor indsat et præfabrikeret drænet gulv. Ansøger ønsker dog mulighed for, at udskifte dette med et andet BAT-gulv.

Skema nr. 86365 er indsendt som en sengestald med præfabrikeret drænet gulv ved køerne i den nye stald. Der udbringes stadig ca. 93 % dybstrøelse direkte i marken. Der er dog ikke længere behov for overdækning på den store gyllebeholder. For at leve op til BAT i skema nr. 86365 mangler der ca. 12,6 kg N/år. Det er derfor ikke proportionalitet i at sætte en overdækning til ca. 200.000 kr. på den store gyllebeholder. Alternativ kunne der bringes en større mængde dybstrøelse direkte ud i marken, men da der allerede udbringes 93 % findes dette ikke realistisk, da der altid vil være en lille mængde dybstrøelse, der ikke kan bringes direkte ud. Forsuring og foderkorrektion anses heller ikke som en mulighed pga. økologi jf. scenarie 1.

FORBRUG AF VAND OG ENERGI

Vand

- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild
- Vandforbruget registreres
- Der bruges vand til forkøling af mælken. Vandet opsamles og genbruges til drikkevand til køerne, opvarmning af mælk til kalvene samt vask af stalden
- Spareprogram (syre/basevask) af malkeanlæg
- Der er opsat flydere i drikkekar, hvilket er med til at sikre et stabilt vandtryk. Hermed opnås begrænset drikkespild og bedre vandoptagelse
- Staldene kontrolleres dagligt, og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det

Energi

- Der er forkøler på malkeanlægget. Dermed "trækkes" varmen ud af mælken og anvendes til bl.a. til opvarmning af gulvvarme i serviceafdelingen samtidig med, at alle varmvandsbeholdere forsynes med 50°C varmt vand. Dermed anvendes mindre energi til nedkøling af mælk, og mindre energi til opvarmning af vand.
- Der forventes at være mindre dieselforbrug ved foderhåndtering, når alt grovfoderet kan opbevares på fast bund og mere samlet.

- Placering af stalden, ensilageplads og foderlade giver en god logistik og sammenhæng, så transportvejene afkortes i det daglige arbejde med foderhåndtering.
- Der én ventilator med inverter i kalvestalden (bygning E). Denne kan indstilles efter behov.
- Stalden bruges ikke i sommerhalvåret, da kalvene enten er på græs eller er samlet i kostalden.
- LED- lamper i 2/3 af belysningen. De resterende pærer skiftes også fremadrettet til LED.

Med udvidelsen vil produktionsanlægget bygge på principper, der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter, og der vil løbende blive indhentet opdateret viden med henblik på forbedringer, der lever op til nutidens miljøkrav. Herunder vil der ved løbende udskiftninger blive undersøgt, om der er anlæg på markedet, der er mere energibesparende med henblik på energiforbedringer. Dette vil også medføre, at der med den løbende vedligeholdelse af anlægget, herunder udskiftning af lysstofrør i øvrige stalde, kan forventes at disse udskiftes til lavenergi lysstofrør. Lyset i staldene er tændt efter behov (dagslysstyret), hvilket vil sige, at der er lys i staldene i ca. 7 timer i døgnet i vinterhalvåret og ca. 2 timer i døgnet i sommerhalvåret. Om natten er der natbelysning.

OPBEVARING OG BEHANDLING AF HUSDYRGØDNING

Gyllen fra produktionen opsamles og opbevares i gyllebeholdere, og disse betragtes som værende bedst tilgængelig teknik til opbevaring af flydende husdyrgødning. En overdækning af den store gyllebeholder er med til at give ejendommen tilstrækkelig kapacitet for opbevaring af gyllen samt bedre udnyttelse af gyllen. Udbringningen foretages med gylleudbringningsmateriel, hvor gyllen nedfældes, så den hurtigere optages og ikke fordamper så let fra overfladen.

Dybstrøelse udbringes og nedbringes hurtigst muligt. Der nedbringes 93 % af dybstrøelsen mod normen på 65 %.

Alt spildevand fra produktionen opsamles og udbringes efter gældende regler.

UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i BREF-dokumentet. Ansøger opfylder følgende punkter:

- Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødernes forventede behov. I planen tages hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til de gældende regler, og foregår i videst mulige omfang efter godt landmandskab, dvs. ingen udbringning i weekender og helligdage.
- Gyllen udbringes med slæbeslanger eller nedfældes for at mindske lugtgenerne og ammoniakfordampning mest muligt.
- Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer, og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

FRAVALG AF BAT

Se under staldsystem.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG SAMLET VURDERING

Management og kontrolrutiner

Kommunen vurderer, at der ved den løbende overvågning af produktionen samt inddragelse af relevante konsulenter sikres et godt overblik over husdyrbruget og en effektiv ressourceudnyttelse. Det vurderes sammenfattende, at husdyrbrugets management er at betragte som BAT.

Foder

Kommunen vurderer, at BAT er tilgodeset for denne type af bedrift med hensyn til fodring.

Staldindretning

Projektet overholder samlet set ikke det fastlagte og proportionelle BAT-niveau for ejendommen på 2.230 kg N med de valgte virkemidler (spalteskrabere, låg på gyllebeholder samt øget direkte udbringning af dybstrøelse). Ansøgningen overholder således ikke det emissionsniveau, som fremkommer i forhold til kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik men overskrider niveauet med 80,7 kg N pr. år.

Ud fra ansøgers beskrivelse af muligheder og fravalg, har kommunen dog vurderet, at projektet alligevel lever op til det BAT-niveau, som er muligt og proportionelt for det konkrete projekt og accepterer overskridelsen på de 80,7 kg N pr. år.

Kommunen vurderer derfor, at BAT for staldsystemet er opfyldt i det konkrete projekt. Der er etableret sengestald med spalter og spalteskrabere i eksisterende og ny kostald. Ved korrekt antal skraber kan spalteskrabere reducere ammoniakfordampningen med 20 % i forhold til referencestaldsystemet.

Ansøger har desuden valgt eventuelt at etablere en BAT-stald med præfabrikeret drænet gulv eller en anden type BAT-stald. Denne staldtype overskrider BAT-niveauet med 12,6 kg N pr. år. Ud fra samme begrundelse som overstående, så accepterer kommunen overskridelsen og vurderer, at der er anvendt de mulige og tilgængelige teknologier til at nedbringe ammoniakdepositionen.

Kommunen vurderer på denne baggrund, at der er anvendt BAT i forhold til staldsystemer og ammoniakemission fra anlæg. Kommunen pålægger ikke ansøger at anvende en bestemt teknik men udelukkende, at der leves op til reduktionskravet, hvilket dog sikres ved at fastholde de valgte teknikker ved vilkår.

Forbrug af vand og energi

Udvidelsen medfører et forøget energi- og vandforbrug. Kommunen vurderer, at der i fornødent omfang er anvendt vand- og energibesparende teknikker. Det vurderes, at flere af disse teknikker er at betragte som BAT.

Opbevaring samt udbringning af husdyrgødning

Kommunen vurderer, at almindelig driftspraksis reguleret ved husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle regler opfylder kravet om BAT for denne type bedrift.

Samlet BAT-vurdering

I forhold til det generelle ammoniakreduktionskrav som beskrevet i husdyrloven, skal husdyrbruget reducere ammoniakfordampningen med 15 % i forhold til referencestaldsystemet. Kravet er 15 %, da der anvendes over 25 % græsmarksafgrøder i totalrationen for malkekøer inkl. opdræt. Desuden skal ammoniakemissionen reduceres yderligere som en konsekvens af BAT, som er proportionelt for en kvægproduktion af den pågældende størrelse. I projektet er kravet om ammoniakreduktion opfyldt ved brug af fast overdækning af gyllebeholder, skraber på spalter i den eksisterende og den nye kostald samt øget direkte udbringning af dybstrøelse.

Der findes på nuværende tidspunkt ikke teknologier, der kan fastlægge emissionsgrænseværdier for fosforudledningen fra malkekvægsbesætninger. Det generelle krav til fosforoverskuddet er overholdt og reduceret med yderligere 392 kg.

Ud fra økonomiske og proportionelle betragtninger vurderer kommunen, at husdyrbruget har inddraget BAT og truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg.

9 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Bedriften gennemgås dagligt, og der holdes opsyn med dyrene, inventar, anlæg og materiel. Der planlægges ligeledes ugentligt, mht. afgangning, frasortering og foderoptimering af dyrene i de forskellige hold.

Maskinparken holdes med service og reparationer evt. udskiftninger efter behov.

Der tages analyser af grovfoderet, når det er lagt i stak. Ud fra analyserne sammensætter og afstemmer fodringskonsulentent foderplanerne.

Gyllepumpning overvåges. Dertil føres logbog over gyllebeholderne mht. flydelag osv. Gylletanke kontrolleres desuden i 10 års-kontrollen af autoriseret kontrollør

Endvidere er der ydelseskontrol 11 gange i året, og der kommer jævnlig udskrifter fra mejeriet over den leverede mælk. Hermed kan sundheden i besætningen også overvåges. Dertil rådføres løbende med dyrlæge og øvrige konsulenter.

Der føres ligeledes journal over placering af markstakke, hvis der bliver behov for at lægge husdyrgødning eller foder i markstak. Det tilstræbes dog, at dybstrøelsen køres direkte ud og nedpløjes umiddelbart lige herefter. Det tilstræbes ligeledes at alt grovfoder opbevares i plansiloanlægget.

Der laves hvert år mark og gødningsplan.

I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi og indkøbt foder. Autoriseret el-installatør laver årligt gennemsyn af ejendommens el-installationer.

Der praktiseres generelt godt landmandskab til dels for naboer og omkringboende.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at den ovennævnte egenkontrol i kombination med de tilhørende dokumentationskrav og vilkår som udgangspunkt vil være tilstrækkeligt til at føre tilsyn med ejendommens drift og miljøgodkendelsens overholdelse.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår til egenkontrol og dokumentation:

- 22.** På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af godkendelsens vilkår. Den fremviste dokumentation skal uanset evt. driftsmæssigt fællesskab med andre produktionsanlæg særskilt og på tydelig vis kunne dokumentere ejendommens overholdelse af vilkårene i miljøgodkendelsen.
- 23.** Til dokumentation for, at udbringningen ligger inden for godkendelsens rammer, skal der i forbindelse med tilsyn og på forlangende fremvises:
 - De seneste 3 års mark- og gødningsplaner samt sædskifteoversigter, inkl. kvitteringer for overførte og/eller modtagne mængder husdyrgødning (B1).

10 ALTERNATIVE LØSNINGER, OPHØR OG SAMLET VURDERING

10.1 ALTERNATIVE LØSNINGER SAMT 0-ALTERNATIV

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

0-alternativ

0-alternativet betyder, at den nuværende produktion bibeholdes. Dette betyder selv sagt, at miljøbelastningen fra ejendommen totalt set ikke øges – men samtidig, at der ikke vil blive gjort tiltag, som vil mindske miljøbelastningen pr. DE eller pr. produceret kg mælk.

Med udvidelsen og de ændringer der påtænkes, er der større mulighed for at samle dyrene i aldersgrupper, og forholdene for de mindre kalve, og de dyr der kræver høj observation, bliver forbedret.

Ved at skabe bedre forhold for køerne sikres de bedst mulige produktionsbetingelser i forhold til køerne. Dette betinger flere kg mælk pr. ko. Miljøbelastningen pr. kg mælk er faldende med stigende ydelse pr. ko.

Større enheder vil bedre kunne implementere miljøteknologi til gavn for miljøet end små bedrifter. Der er ikke proportionalitet mellem miljøgevinst og investeringer samt løbende omkostninger til miljøteknologi for små bedrifter. 120 køer med opdræt er i så henseende at betragte som en lille bedrift.

0-alternativet kan meget vel betyde, at bedriften ikke vil kunne opretholdes på sigt. 0-alternativet vil derfor reelt betyde en afvikling i stedet for udvikling.

Med nuværende produktion er ammoniakfordampningen fra stald og lager 8,17 kg N/DE. Efter den ansøgte udvidelse vil kg N/DE falde til 6,20 kg N/DE

Ansøgningen og det tilhørende produktionsanlæg bygger på principper, der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter, og der vil løbende blive indhentet opdateret viden med henblik på forbedringer, der lever op til nutidens miljøkrav.

Der sigtes mod, at der til forbedring af anlægget, ud fra et proportionalitetssynspunkt, kontinuerligt vil blive indhentet ny og forbedret viden, der fremadrettet skal gøre anlægget til en fremtids-sikret virksomhed.

Produktionen vil dertil overholde gældende normer for opbevaring, håndtering samt udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelserne mv.

Det vurderes derfor, at det beskrevne projekts virkning på miljøet kan anses for acceptable.

Alternativ

Den nye kostald kunne alternativt være placeret som en selvstændig bygning syd for den eksisterende kostald. Men pga. store forskelle i terræn er den valgte placering at foretrække samtidig med, at alle malkende dyr kan være i samme stald.

Der har været drøftet alternative staldsystemer, men ansøger ønsker at videreføre det eksisterende staldsystem i den ny kostald. Forsuring er desuden ikke en mulighed, da ejendommen drives økologisk.

I svinestalde er det muligt at opnå en ammoniakreducerende effekt ved installering af gyllekøling. Tilsvarende dokumentation findes ikke for kvægstalde, og der er på nuværende tidspunkt ikke udført forsøg i Danmark, der viser en effekt af gyllekøling i kvægstalde.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det er Kolding Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen af husdyrbruget ikke påvirker lokalområdet mere end, hvad der er almindeligt for en sådan produktion.

10.2 HUSDYRBRUGETS OPHØR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ved ophør af driften vil produktionsanlæggets kanaler og beholdere blive tømt. Alle forurenende dele på og i anlægget fjernes. Rester af foder og øvrige stoffer afhændes evt. til destruktion. Der vil blive afbrudt vand og el til staldanlæggene. Alt affald fjernes.

Med mindre staldanlæggene fjernes, opretholdes skadedyrsbekæmpelse.

Ved fjernelse af bygninger vil byggeaffaldet blive sorteret og fjernet og kørt til hhv. forbrænding, genbrug eller deponi. Gyllebeholdere vil blive fjernet eller lejet ud. Hvis de udlejes, skal beholderkontrollen opretholdes.

Ved ophør af malkekvægsbesætningen forventes markbruget drevet videre almindelig, så dieselolie og andet til maskinparken, forventes anvendt i denne sammenhæng.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding Kommune vurderer, at førnævnte tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfarer og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

10.3 KOMMUNENS SAMLEDE KONKLUSION

Det er Kolding Kommunes vurdering, at virksomhedens drift efter gennemførelse af projektet, under overholdelse af vilkårene i nærværende miljøgodkendelse, ikke vil have væsentlige virkninger på miljøet, herunder at de landskabelige hensyn, naboer og omgivelserne i øvrigt ikke tilsidesættes.



Marianne Yde

Marianne Yde
Biolog

By- og Udviklingsforvaltningen - Landbrug
Nytorgv 11, 6000 Kolding

11 KLAGE- OG SØGSMÅLSVEJLEDNING OG UNDERRETNING

11.1 KLAGEVEJLEDNING OG SØGSMÅL

Hvad kan man klage over? Retlige spørgsmål samt kommunens vilkår og vurderinger.

Hvem kan klage? Ansøger, landsdækkende foreninger og organisationer, som har til formål at beskytte natur og miljø samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald.

Hvem er klageinstans? Natur- og Miljøklagenævnet.

Hvortil skal klagen sendes? Din klage skal indsendes via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside (www.nmkn.dk). Du kan også finde Klageportalen direkte på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke kommer ind via Klageportalen med mindre der er særlige grunde til det. De særlige forhold, som kan begrunde en undtagelse fra kravet om at klage via Klageportalen er beskrevet nærmere i www.nmkn.dk/klage/hvordan-klager-du. Hvis du tilhører en af de nævnte grupper, og trods vejledning ikke har mulighed for at bruge Klageportalen, kan du aflevere din klage sammen med en begrundet anmodning om fritagelse for brug af Klageportalen til Kolding Kommune, Landbrugsafdelingen, Nytorv 11, 6000 Kolding. Hvis du er fritaget for at bruge digital post af din kommune, bedes du oplyse dette i din anmodning. Kolding Kommune vil sørge for at sende din anmodning videre til Natur- og Miljøklagenævnet, som i hvert enkelt tilfælde vurderer, om der foreligger særlige forhold, der gør, at du kan blive fritaget for at bruge Klageportalen. Du får besked fra Natur- og Miljøklagenævnet, om din anmodning kan imødekommes.

Hvem kan hjælpe? På www.nmkn.dk/klage/hvordan-klager-du kan du finde en vejledning til, hvordan du anvender Klageportalen. Du har derudover mulighed for at kontakte supportfunktionen på e-mail: nmkn@nmkn.dk eller telefon 7254 1101.

Hvad er klagefristen? Fredag den **17. juni 2016**. Det vil sige, at klagen senest på den dag skal være tilgængelig for myndigheden i Klageportalen, og klager skal have godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen.

Hvad er lovgrundlaget? Lovbek. nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Hvad koster det at klage? Du betaler et gebyr på 500 kr. med betalingskort i Klageportalen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen, og du har indbetalt gebyr for klagen.

Søgsmålsfrist: Hvis du vil bringe afgørelsen til prøvelse ved domstolene, skal søgsmålet være anlagt senest 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

11.2 UNDERRETNING OM GODKENDELSEN

Miljøgodkendelsen annonceres den 20. maj 2016 på kommunens hjemmeside med en henvisning i Kolding Ugeavis den 25. maj 2016. Uddrag af miljøgodkendelsen er sendt til de nærmeste naboer. Miljøgodkendelsen er desuden fremsendt til en række myndigheder og organisationer. Nedenstående parter har modtaget miljøgodkendelsen eller uddrag af miljøgodkendelsen:

Ansøger

- Henrik Fredtoft Petersen, Stenskrovej 50, 6070 Christiansfeld

Parter med E-post:

- Konsulent: Louise Hedegaard Riemann, Landwirtschaftlicher Hauptverein für Nordschleswig. E-post: lhr@lhn.dk
- Haderslev Kommune, att.: Birgitte Myrtye. E-post: bimy@haderslev.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1. sal, 1611 København V. E-post: ae@aeraadet.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø E-post: dn@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle. E-post: post@sportsfiskeren.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-post: natur@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 2188, 1017 København K. E-post: fbr@fbr.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Syddanmark, Sorsigvej 38, 6760 Ribe. E-post: syd@sst.dk
- Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 KBH Ø. E-post: nst@nst.dk

Naboer og parter

Kasper Axel	Stenskovvej 57	6070 Christiansfeld
Anne Sophie Laurice Lei Baastrup	Stenskovvej 57	6070 Christiansfeld
Svend Aage Hostrup	Bojskov Byevej 1	6070 Christiansfeld
Selma Andersen	Stenskovvej 46	6070 Christiansfeld
Susanne Larsen	Hejlsmindebakken 42	6094 Hejls
Tom Nowak	Bojskov Markvej 19	6070 Christiansfeld
Anita Domino	Bojskov Markvej 19	6070 Christiansfeld
Peter Nissen Byg	Stenskovvej 48	6070 Christiansfeld
Inger Rossen Petersen	Stenskovvej 50	6070 Christiansfeld
Hans Erik Andreas F Petersen	Stenskovvej 52	6070 Christiansfeld
Jonna Hedvig Petersen	Stenskovvej 52	6070 Christiansfeld
HANS ERIK PETERSEN	Stenskovvej 52	6070 Christiansfeld

12 BILAG

- Bilag 1:** Vilkårskatalog
- Bilag 2:** Grundlag for vilkår og lovgivning
- Bilag 3:** Situationsplan over ejendommen
- Bilag 4:** Ejerforhold af arealer
- Bilag 5:** Beliggenhed af arealer
- Bilag 6:** Beskrivelse af Bilag IV-arter
- Bilag 7:** Udtalelse fra Haderslev Kommune

BILAG 1 VILKÅRSKATALOG

Miljøgodkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på Fredtoft, Stenskorvej 50, 6070 Christiansfeld. Ejendommen er tilknyttet husdyrproduktionen med CVR nr. 19602176 og CHR nr. 82903.

Husdyrproduktionen kan med denne godkendelse udvides til 220 malkekøer, stor race (9.500 EKM), 10 småkalve (0-1 mdr.), 40 småkalve (1-6 mdr.), 100 tyrekalve (40-55 kg), 120 opdræt (6-20,5 mdr.) og 25 kælvkvier (20,5-24 mdr.), svarende til en samlet produktion på i alt 375,51 DE (2014-tal).

Miljøgodkendelsen er en tilladelse til, at virksomheden kan producere på de nævnte vilkår i godkendelsen (jf. bilag 1). Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler, love og bekendtgørelser.

Der er stillet følgende vilkår for bedriften (afsnitsnumrene henfører til godkendelsens afsnit):

2.4 Gyldighed

1. Godkendelsen skal være udnyttet inden 3 år fra godkendelsens ikrafttræden.

4.1 Husdyrproduktion

2. Den samlede produktion må ikke overstige:
 - 220 malkekøer, stor race (9.500 EKM)
 - 10 småkalve (0-1 mdr.)
 - 40 småkalve (1-6 mdr.)
 - 100 tyrekalve (40-55 kg)
 - 120 opdræt (6-20,5 mdr.)
 - 30 kælvkvier (20,5-24 mdr.)

svarende til en samlet produktion på i alt **375,5 dyreenheder (DE) (2014-tal)**.

Nedgang i mælkeydelse må ikke konverteres til flere dyr.

Der er fleksibilitet i tilfælde, hvor mælkeydelsen overstiger 9.500 kg EKM. Flexibiliteten vurderes overholdt ved nedenstående muligheder a, b og c.

Såfremt at mælkeydelsen overstiger 9.500 kg EKM:

- a. Skal der ske en tilsvarende reduktion i antallet af malkekøer, kvier eller kalve, så antallet af DE ikke overskrider 375,5 DE, **eller**
- b. Skal ejer anmelde og Kolding Kommune godkende en forøgelse af harmoniarealet **og/eller**
- c. Skal der ske en afsætning af de ekstra DE husdyrgødning. Modtager af husdyrgødningen skal først godkendes af Kolding Kommune for at kunne modtage husdyrgødningen.

4.2 Staldanlæg

3. Det nye stald (J) skal etableres som forudsat i tabel 4. Et alternativt staldsystem skal have en mindre ammoniakfordampningen end det ansøgte eksempelvis præfabrikeret drænet gulv eller anden BAT-stald.
4. I den eksisterende kostald (A) skal der i gangarealet installeres skraber med følgende forudsætninger:
Stationær skraber:

- Der skal hver dag foretages skrabninger mindst hver 4. time.
- Tværgange og opsamlingspladsen ved malkestalden, hvor der ikke skrubes automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 2-3 gange.
- Skraberens skal være forsynet med timer, som registrerer antallet af skrabninger samt samlet tidsforbrug.

Eller robotskraber:

- Robotskraberens skal indstilles til at skrabe gangarealer mindst hver 4. time.

Eller manuel skrabning:

- Der skal hver dag foretages skrabninger mindst 6 gange dagligt.
- Manuel skrabning herunder hyppighed og metode skal fremgå af arbejdsplanen for bedriftens medarbejdere.
- Tværgange og opsamlingspladsen ved malkestalden, hvor der ikke skrubes automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 2-3 gange.

5. I de perioder, hvor dyrene er på græs og staldene er tomme, er det ikke nødvendigt at skrabe. Perioden, hvor staldene er tomme, noteres i logbog.
6. Såfremt den nye stald etableres som anført i tabel 4, skal der etableres skraber som beskrevet i vilkår 4 og 5.

Egenkontrol

7. Logbog, servicefaktura, arbejdsplaner, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer at skraberens, robotskraberens/manuel skrabning er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

4.4 Fodring og foderopbevaring

8. Ved opbevaring af ensilage i markstak skal afstandskravene i husdyrlovens § 8 overholdes.
9. Udvander af overfladevand og ensilagesaft skal til enhver tid være placeret på bevokset areal eller afledning skal foregå til gyllebeholder.

Udsprinkling af overfaldevand og ensilagesaft skal følge anvisningerne i Landbrugets Byggeblad nr. 103.09-05.

10. Græsmarksafgrøder skal udgøre minimum 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt.

Egenkontrol

Foderplaner skal indeholde oplysninger om indholdet af græs i foderet.

Endagsfoderkontrol (EFK) skal foretages fire gange om året. I forbindelse med EFK'en skal indholdet af græs angives for både køer og opdræt.

Foderplaner og resultater fra EFK'en skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

4.8 Driftsforstyrrelser eller uheld

11. Der skal foreligge en beredskabsplan for husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Denne beredskabsplan skal vedligeholdes, så oplysningerne i den altid er opdaterede.

- 12.** Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til Alarmcentralen ved at ringe 112. Efterfølgende skal Landbrugsafdelingen i Kolding Kommune kontaktes.

Hvis der sker uheld på ejendommen, skal der senest 1 uge efter hændelsen fremsendes en redegørelse til Kolding Kommune. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af uheldet samt en beskrivelse af, hvordan virksomheden vil forebygge lignende uheld.

5.1 Gødningstyper og -mængder

- 13.** På ejendommens ejede og forpagtede udbringningsarealer (267 ha) må der pr. planår (1/8 til 31/7) udbringes husdyrgødning svarende til 1,4 DE/ha fra det godkendte dyrehold, som fremgår af vilkår 2.
- 14.** I tilfælde af ophør eller delvis udnyttelse af godkendelsen kan husdyrgødningen helt eller delvist erstattes af andre typer husdyrgødning, hvis mængden af kvælstof og fosfor ikke overstiger 38.697 kg kvælstof (N) og 6.332 kg fosfor (P).
- 15.** Dyreholdet skal være udegående efter følgende tabel:

Staldnavn	Antal /dyretype	Minimumsperiode, hvor dyrene skal være udegående
Kostald	100 malkekøer	2 måneder inden for harmoniareal
Goldkøer og kælvkvier	30 kvier (20,5-24 mdr.)	2 måneder uden for harmoniareal
Ny kostald	95 malkekøer	2 måneder inden for harmoniareal

5.2 Opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning

- 16.** Gyllebeholderen på Bjerning Kirkevej skal have fast overdækning. Overdækningen skal etableres, når miljøgodkendelsen udnyttes.
Såfremt der etableres BAT-stald, er der ikke krav om overdækning af gyllebeholderen.
- 17.** Håndtering af gylle skal foregå under konstant opsyn, såvel ved udpumpning fra fortanke som ved påfyldning af gyllevogne, således af spild og overfyldning undgås.
- 18.** Gyllebeholderne skal tømmes med pumpekran, eller der skal alternativt etableres en påfyldningsplads ved gyllebeholderne. Der må kun ske omrøring i forbindelse med gylleudbringning.

5.3 Opbevaring og håndtering af fast gødning

- 19.** Minimum 93 % af dybstrøelsen skal hvert år udbringes og nedbringes direkte uden brug af mellemlager. Der skal føres logbog over udkørsel af dybstrøelse med angivelse af andelen af dybstrøelse, som nedbringes direkte.

7.1 Udbringningsarealerne

- 20.** Arealerne skal drives efter reglerne om økologi dvs. at der ikke må tilføres handelsgødning til arealerne (100 % reduceret kvælstofnorm).

7.2 Påvirkning af grundvandet

- 21.** Markstakke med komposteret dybstrøelse og ensilage må ikke placeres på arealer beliggende i nitratfølsomt indvindingsopland (jf. bilag 5).

9 Egenkontrol og dokumentation

- 22.** På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af godkendelsens vilkår. Den fremviste dokumentation skal uanset evt. driftsmæssigt fællesskab med andre produktionsanlæg særskilt og på tydelig vis kunne dokumentere ejendommens overholdelse af vilkårene i miljøgodkendelsen.
- 23.** Til dokumentation for, at udbringningen ligger inden for godkendelsens rammer, skal der i forbindelse med tilsyn og på forlangende fremvises:
- De seneste 3 års mark- og gødningsplaner samt sædskifteoversigter, inkl. kvitteringer for overførte og/eller modtagne mængder husdyrgødning (B1).

BILAG 2 GRUNDLAG FOR VILKÅR OG HENVISNINGER

Nedenstående findes den fulde titel på de love, bekendtgørelser og andre henvisninger, der er anvendt i miljøgodkendelsen og som danner grundlag for denne.

Husdyrbrugsloven: Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (lov nr. 1572 af 20. dec. 2006, jf. lovbek. nr. 868 af 3. juli 2015), Miljøministeriet

Godkendelsesbekendtgørelsen:

Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (bek. nr. 44 af 11. januar 2016), Miljøministeriet

Husdyrgødningsbekendtgørelsen:

Bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (bek. nr. 1318 af 26. nov. 2015), Miljøministeriet

Naturbeskyttelsesloven: Lov om naturbeskyttelse (lov nr. 9 af 3. januar 1992, jf. lovbek. nr. 1578 af 8. dec. 2015), Miljøministeriet

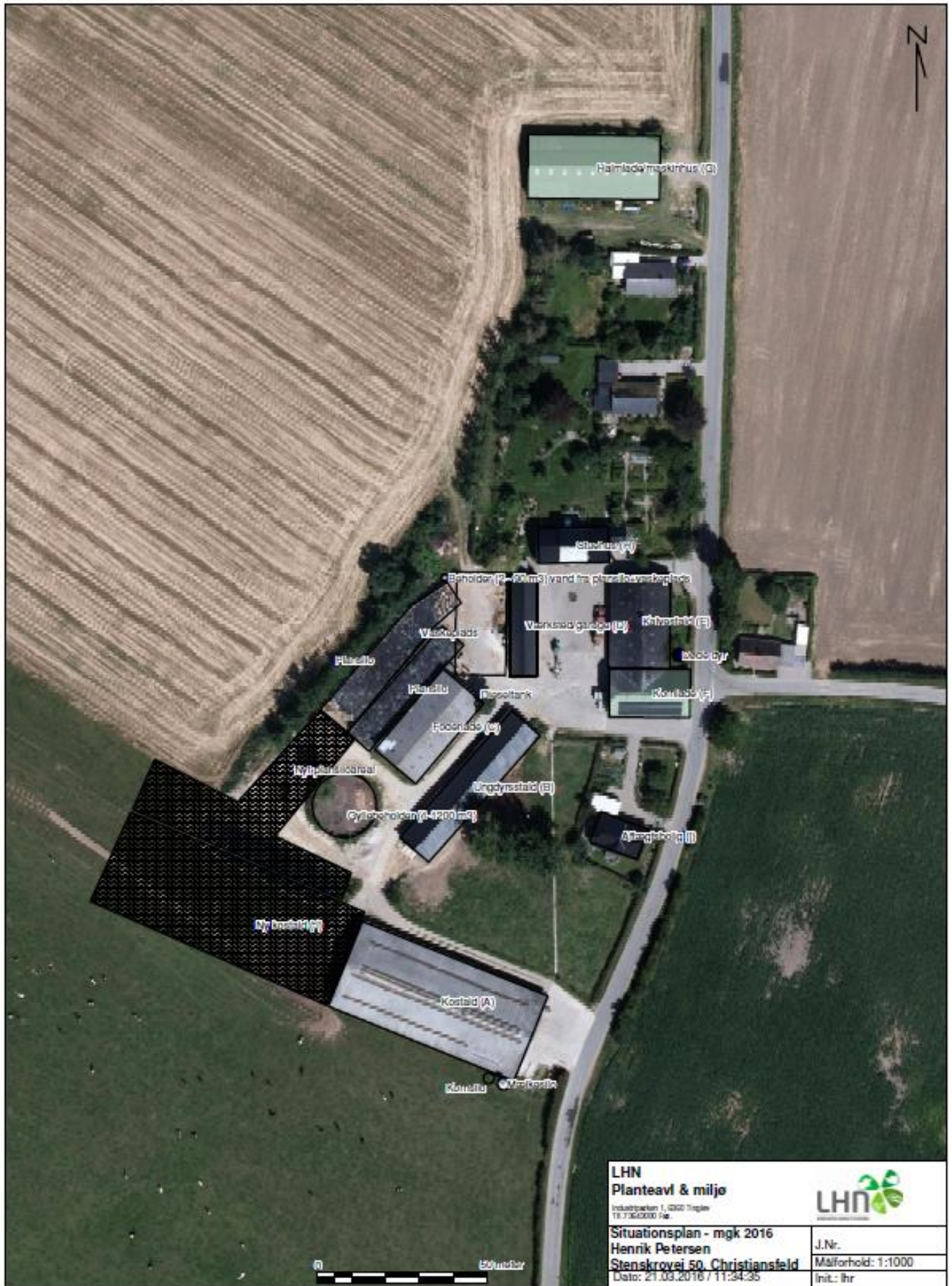
Kommuneplan 2013-2025: Kommuneplan 2013-2025 - Kolding Kommune. Områdeplan 13 - Christiansfeld, december 2013.

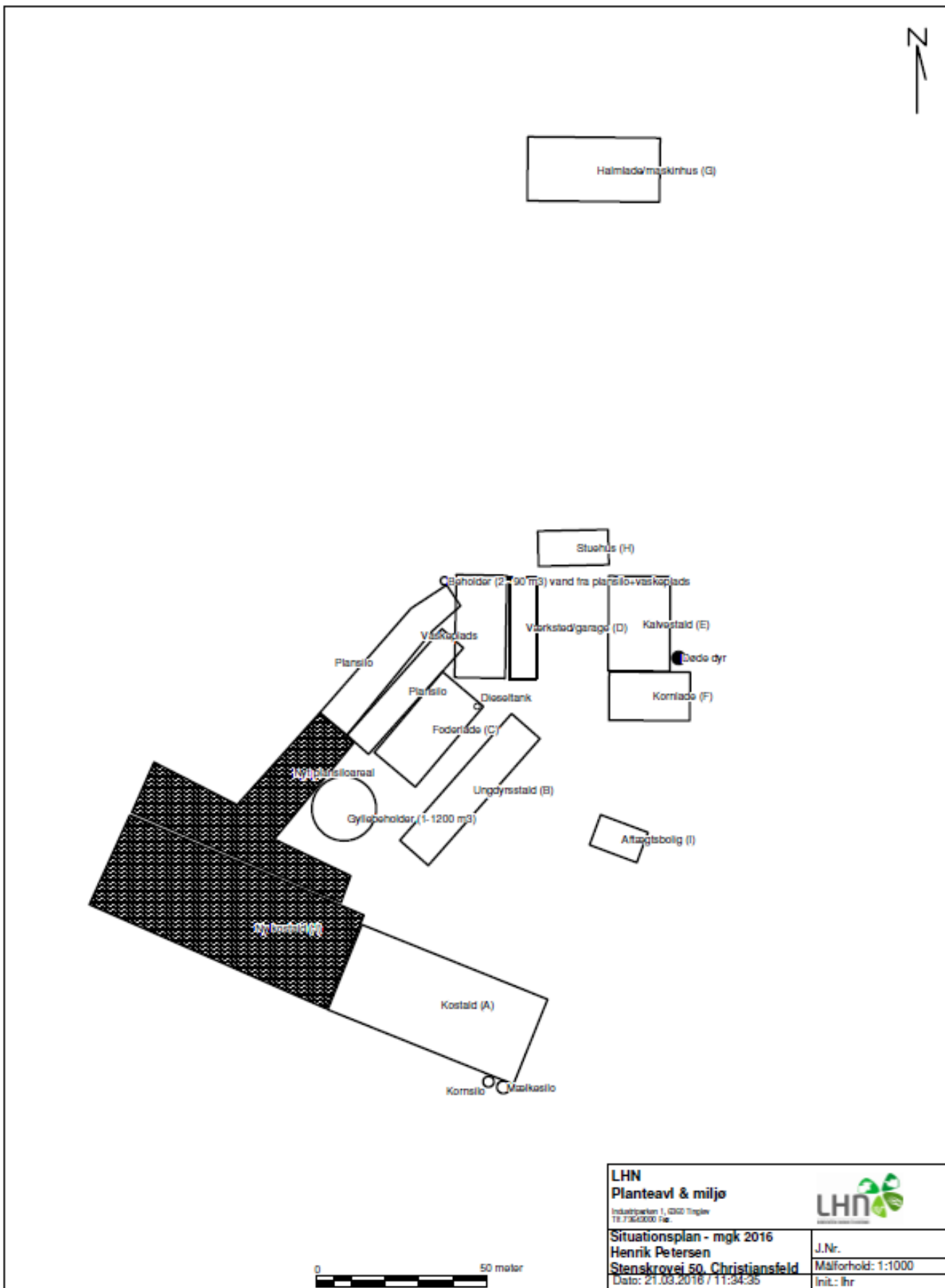
Løvfrørapport fra 2009: Overvågning af Løvfrø, Kolding Kommune, 2009, - Udarbejdet af Aqua Consult for Kolding Kommune, Teknisk Forvaltning, Miljø – Natur og Vand.

Regulativ for erhvervsaffald:

Kolding Kommunes regulativ for erhvervsaffald

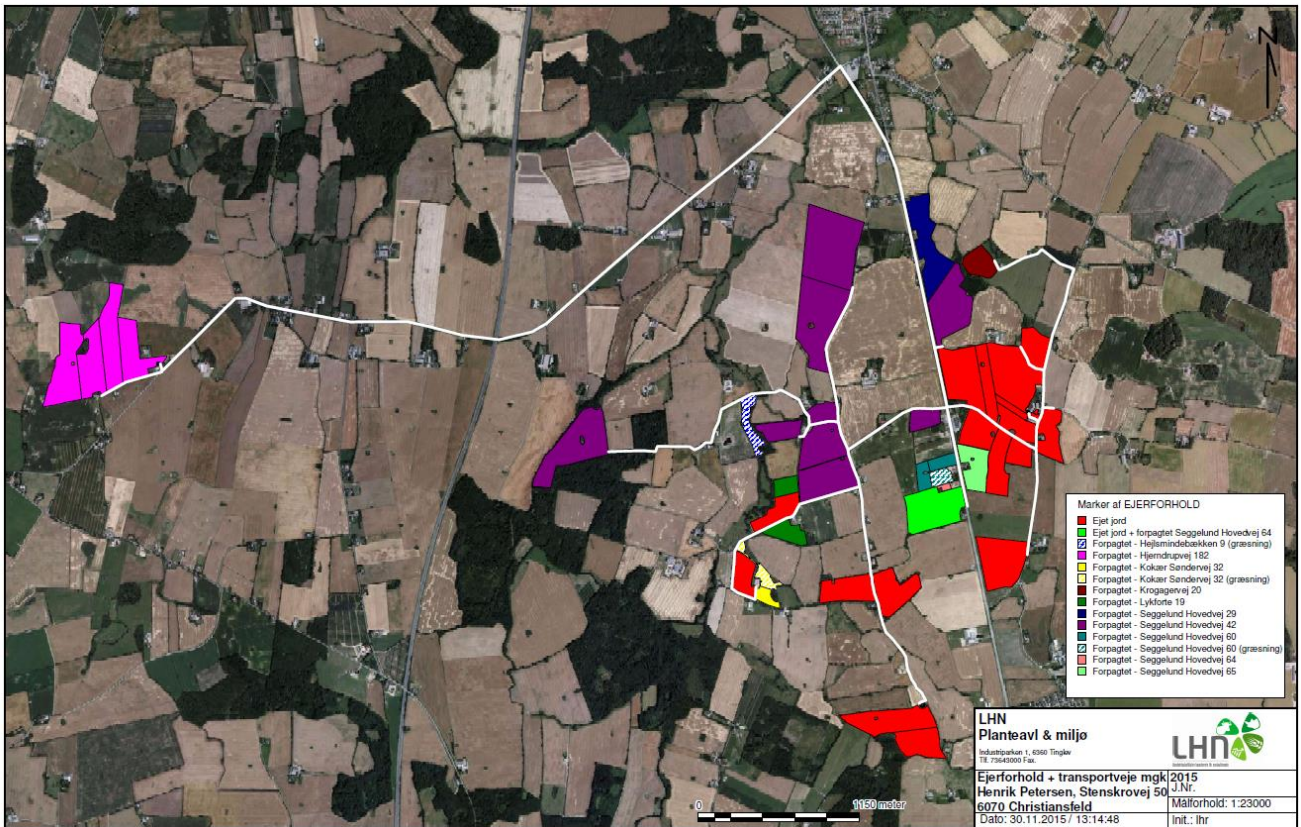
BILAG 3 OVERSIGT OVER EJENDOMMENS ANLÆG



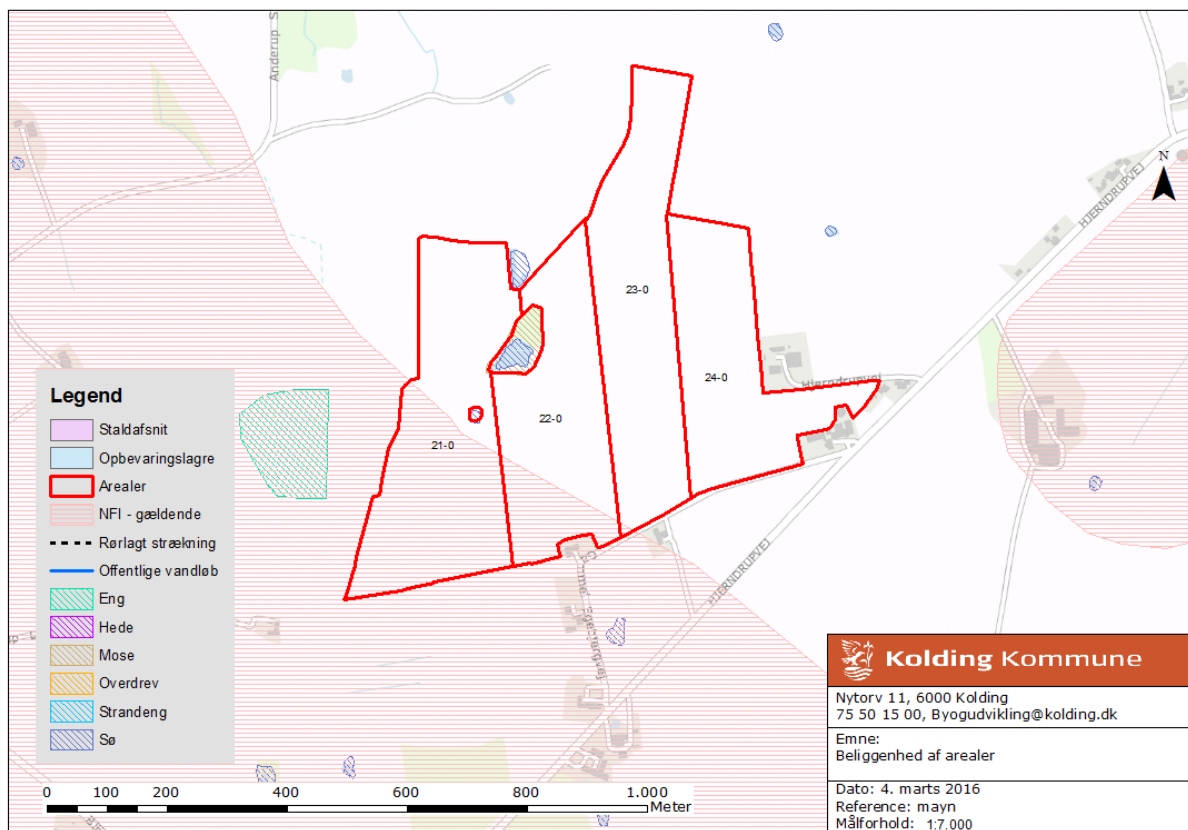
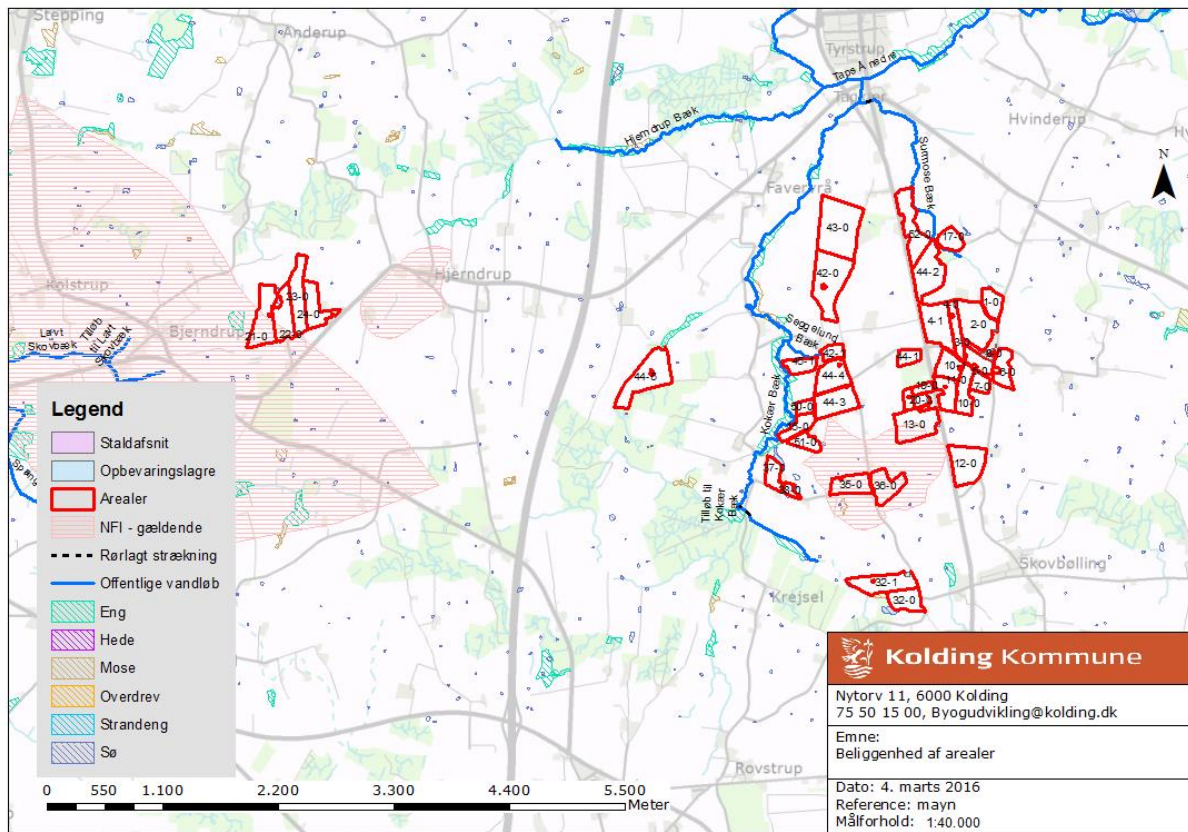


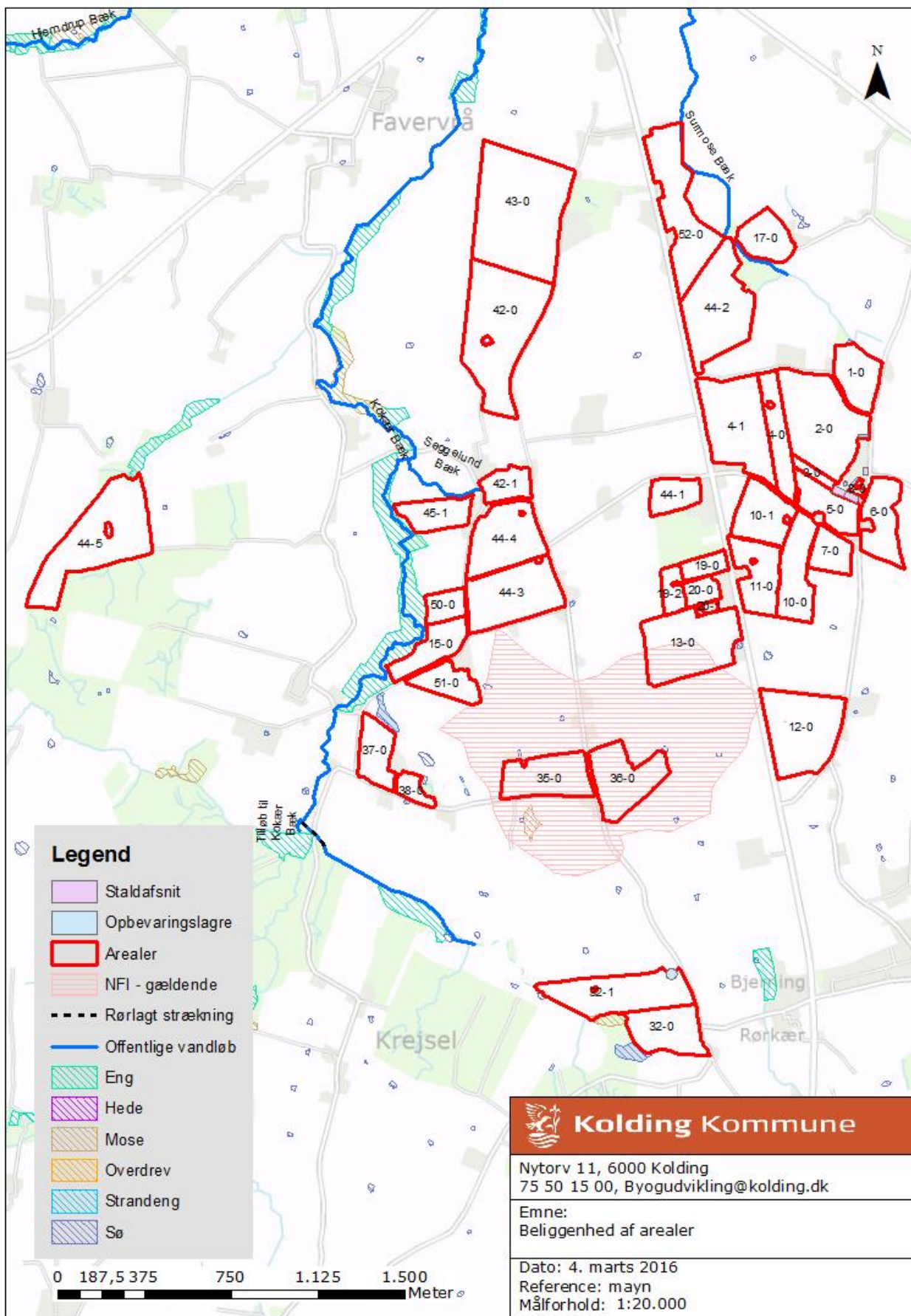
LHN Planteavl & miljø <small>Industriparken 1, 6260 Tinglev 71 73 62 000 Fax</small>		
Situationsplan - mgk 2016 Henrik Petersen Stenskrøvej 50, Christiansfeld <small>Dato: 21.03.2016 / 11:34:35</small>		
J.Nr.: Målforhold: 1:1000 Init.: lhr		

BILAG 4 OVERSIGT OVER AREALER OG TRANSPORTVEJE



BILAG 5 BELIGGENHED AF AREALER





BILAG 6 BESKRIVELSE AF BILAG IV-ARTER

Nedenfor findes en opgørelse over dyre- og plantearter, som findes eller sandsynligvis findes i Kolding Kommune, eller i naturområder, der modtager overfladeafstrømning fra Kolding Kommune, og som samtidigt findes på bilag IV i EF-habitatdirektivet eller er en del af udpegningsgrundlaget for et Natura 2000-område.

Nedenstående er for de fleste arters vedkommende udarbejdet på baggrund af "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007". For arter, der ikke er omtalt i ovenstående håndbog er der suppleret med data fra Kolding Kommunes nyere registreringer og Naturstyrelsens hjemmeside op til den 1.12.2015.

Pattedyr

Flagermus er vanskelige at kende fra hinanden og behandles under et. De danske arter lever af insekter, som de fanger under flugten eller snapper dem i vandoverfladen eller fra blade. Flagermus ses oftest i skumringen eller om natten. Nogle arter jager undertiden også om dagen. I sommerhalvåret opholder de sig oftest enkeltvis eller få sammen i dagtimerne i hulheder i træer, i fuglekasser, under stenbroer, på lofter og lignende uforstyrrede steder. I vinterhalvåret går de i dvale og skal have helst frostfrie og fugtige omgivelser som i hule træer, på lofter og i miner. På sådanne vinteropholdssteder kan flagermus ses hænge i store mængder.

Alle danske arter er gået tilbage, men på grund af deres ret ubemærkede levevis er status for de enkelte arter usikker. Flagermus lider især under at de forhindres adgang til deres hvilesteder, og på deres vinteropholdssteder er de særligt sårbare.

Forekomst af de enkelte arter af flagermus i Kolding Kommune er dårligt kendt, men 9 af arterne er kendt fra det sydøstlige Jylland og kan forekomme i kommunen. Det drejer sig om følgende: Damflagermus, Vandflagermus, Dværgflagermus, Langøret flagermus, Sydflagermus, Brunflagermus, Skimmelflagermus, Troldflagermus og Pipistrelflagermus

Nævnet har i en generel bemærkning i NMK-132-00712 af den 26.10.2015 anført, at næringsstofbelastningen fra husdyrbrug ikke udgør en risiko for yngle- og rastesteder for flagermus. Da der ikke fjernes gamle bygninger eller træer i forbindelse med projektet vurderes det, at projektet ikke vil have betydning for eventuelle flagermus i området.

Odder (*Lutra lutra*) lever primært af fisk og er tæt knyttet til vand, især ved vandløb, søer og moser, men kan undertiden forekomme langs kyster. Den kan vandre over land mellem nærliggende vandløb eller forbi dæmninger og andre spærringer i vandløbet. Den er overvejende aktiv om natten, men kan vænne sig til nogen forstyrrelser og være aktiv om dagen. Odderen har været i kraftig tilbagegang på grund af jagt, drukning i ruser og trafikdrab, på et tidspunkt var der kun i Nordjylland, der var en bestand tilbage. Efter en målrettet indsats for at forbedre forholdene for odderen, har den nu spredt sig over det meste af Jylland. Et par usikre fund på Fyn og Vestsjælland er ikke endelig bekræftede.

I Kolding Kommune er der i NOVANA-overvågningen i 2011 registreret odder ved Åkær Å, Vester Nebel Å, Kolding Å helt ud i Kolding Havn, Seest Mølleå, Dons-søerne og Hartekanal, Fovså, Spangså, Nørreå, Hjarup Bæk ved Søgård Sø og Vamdrup Å (Kongeå). Desuden er den fra 2012 til 2015 angivet fra Binderup Mølleå, Solkær Å og Solkær Enge, Gudsø Møllebæk, Dalby Møllebæk, Dollerup Mose og Hejls Nor – odder kan nu formentlig træffes ved samtlige vandløb i Kolding Kommune. Den er overvejende aktiv om natten, men kan vænne sig til nogen forstyrrelser og være aktiv om dagen. Mulige trusler mod odderen og dens muligheder for at etablere en fast ynglebestand i beskyttelsesområdet er forstyrrelser i levestederne forårsaget af færdsel som f.eks. kanosejads og fritidsfiskeri.

Der findes sandsynligvis ikke odder i nærheden af ejendommen, og der sker ingen driftsændringer på arealerne, som giver øget forstyrrelser i nærheden af vandløb. På den baggrund vurderes projektet ikke at påvirke arten.

Marsvin (*Phocoena phocoena*) forekommer i alle danske farvande. Vadehavet og Lillebælt har en stor bestand, og marsvinet er også en del af udpegningsgrundlaget for habitatområdet. Den største kendte trussel mod marsvin er utilsigtet bifangst ved garnfiskeri, men også forurening, stærk bådtrafik og nedsat fødemængde kan have en negativ indflydelse på marsvinene.

Det vurderes, at landbrugsdriften, under forudsætning af de lovgivne begrænsninger af projektets næringsstofoverskud, ikke kan være til skade for arten.

Birkemus (*Sicista betulina*) lever især i tilknytning til moser og enge. Den skal kunne finde mere tørre lokaliteter i nærheden, hvor den kan overvintre i sin vintersøvn. I Danmark er den kun kendt fra Jylland med størst udbredelse i Thy og ellers spredt i resten af Jylland. Intensive eftersøgninger i de sidste 10 år har vist, at den er mere udbredt i Jylland end hidtil antaget, og den er bl.a. fundet en del steder i ådale i den sydlige del. I ådalene ligger mange af de mest ekstensive drevne naturområder i Danmark, og det er sådanne steder birkemusen kan leve.

I Kolding Kommune er birkemus de sidste 10 år fundet i Svanemosen, Kolding ådal, Vester Nebel ådal, Seest Mølle ådal og Spangs ådal, og den kan måske vise sig at være endnu mere udbredt og forekomme i de fleste ådale i området. Der er ikke kendskab til arten i nærheden af bedriften.

Hasselmus (*Muscardinus avellanarius*) er eftersøgt i Stenderup-skovene i 2003 uden dog at den blev fundet. Stenderup-skovene vurderes til at være en mulig lokalitet for arten. Der er ikke kendskab til arten i nærheden af bedriften.

Krybdyr

Markfirben (*Lacerta agilis*) er kendt fra det meste af Danmark, men den er gået betydeligt tilbage i de sidste 100 år, og mange bestande er blevet isolerede. Markfirben er helt afhængig af arealer med løst jord eller sand, hvor den kan grave sine æg ned på sydvendte, solbeskinnede skrånninger. Typiske levesteder er bakkede heder og overdrev med både høj og

lav vegetation og spredte buske, klitter og strandoverdrev, kystskrænter, langs solbeskinnede skovveje, i grusgrave og på sandede jernbaneskråninger.

I Kolding Kommune blev der i 2009 opdaget en lille bestand af markfirben ved kysten nord for Hejlsminde, men ellers er der ingen sikre observationer af markfirben i kommunen i de sidste 30 år. Dog tyder en beskrivelse fra 2013 fra området ved Mølbro Bæk og nordenden af Anderup Skov sydvest for Frørup på en bestand af markfirben – dette bør undersøges nærmere. Markfirben er blevet angivet fra bl.a. Skamlingsbanken, Svanemosen og Kolding Ådal, men uden foto, så det kan dreje sig om en forveksling med det langt hyppigere almindelig firben. Flere steder i Kolding Ådal systemet synes dog velegnet for arten, og den kan måske også findes andre steder i kommunen.

I forbindelse med projektet sker der ingen ændringer af de nærliggende beskyttede naturarealer. Det vurderes derfor, at levevilkårene for markfirben i området forbliver uændret som følge af projektet.

Padder

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) yngler i rene, solbeskinnede, ofte små vandhuller under 100 m². De små larver bliver spist af fisk, men er der tæt undervandsvegetation i vandhullet kan de gemme sig deri. De voksne kan træffes i forurene og skyggede vandhuller, men her yngler de ikke. Ofte ligger ynglevandhullerne i eller i nærheden af skov. Stor vandsalamander er tæt knyttet til sit ynglevandhul, og de voksne opholder sig for det meste i det eller i nærheden.

Stor vandsalamander forekommer ret hyppig i det meste af Danmark. Den er gået kraftigt tilbage i de sidste 100 år. I Kolding Kommune er stor vandsalamander fundet ret hyppigt i forbindelse med eftersøgning af andre padder. Den er især fundet i en del løvfrøvandhuller beliggende i nærheden af småskove.

Det kan ikke udelukkes at stor vandsalamander findes i nogle af vandhullerne omkring bedriften. Det vurderes, at bræmmerne omkring søerne er med til at sikre, at markdriften ikke påvirker søerne, at der ikke vil være en negativ påvirkning af vandhullerne som levested for stor vandsalamander, eftersom ammoniakdepositionen er meget begrænset til de nærliggende vandhuller. Det vurderes derfor, at projektet ikke vil få negativ indvirkning på arten og dens levesteder.

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) yngler især i næringsfattige, evt. brunvandede søer, tørvegrave og moser omgivet af større arealer med ekstensiv drift, hvor den ofte opholder sig uden for yngletiden. Uden for yngletiden træffes den tæt ved sit ynglested i modsætning til butsnudet frø, der vandrer langt omkring og kan træffes i skove, haver mm. Spidssnudet frø er hyppigst i Jyllands sandede egne i Vest-, Midt- og Nordjylland og mere fåtallig i resten af Danmark. Den er gået stærkt tilbage i de sidste 100 år, mest i de næringsrige egne af Danmark som Østjylland, Fyn og Sydsjælland. I Kolding Kommune er kendskabet til forekomsten af spidssnudet frø ret begrænset, da der ikke foreligger en samlet registrering. I forbindelse med eftersøgninger af andre padder er den blevet registreret som sjælden og spredt over det meste af kommunen. I Svanemosen og i Nørremosen ved Skærsø er der store ynglebstande.

Det kan ikke udelukkes, at den findes i vandhuller i nærområdet, men da antallet og omfanget af vandhuller, søer og engarealer ikke ændres i forbindelse med projektet, forventes ingen negativ påvirkning af eventuelle levesteder for spidssnudet frø.

Løvfrø (*Hyla arborea*) yngler især i varme, solbeskinnede, vegetationsrige, lavvandede småsøer og vandhuller nær buskads eller skovbryn. Uden for yngletiden opholder den sig i solbeskinnede buskads ofte af brombær eller i skovbryn nær ynglevandhullet. Løvfrøen er udbedt i den sydlige del af Danmark og har været i kraftig tilbagegang. Men en omfattende indsats fra amterne med gravning og oprensning af vandhuller har vendt udviklingen, så løvfrøen ikke længere er rødlistet.

I Kolding kommune forekommer løvfrøen ret hyppig på Stenderup-halvøen, hvor den i de senere år er fundet længere syd omkring Sjølund, Grønninghoved og Hejls, og desuden har den spredt sig mod vest syd om Kolding til Dalby og Vonsild-området. Den er også hyppig omkring Almind-Viuf og den har i de sidste år passeret Almind Å og har spredt sig videre mod syd. I den sydvestlige del af kommunen er den hyppig omkring Stepping, Anderup, Højrup til syd for Vamdrup.

Det vurderes, at der ikke vil være en negativ påvirkning af vandhuller på arealerne, som følge af projektet, idet der ikke foretages ændringer af vandhullerne og ammoniakdepositionen er lav.

Løgfrø (*Pelobates fucus*) yngler i solbeskinnede, rene vandhuller og småsøer uden fisk ofte omgivet af ekstensiv drevne arealer. Uden for yngletiden forekommer den især på arealer med løs jord eller sand, hvor den nemt kan grave sig ned. Den er kun aktiv om natten, hvor den søger føde på åbne arealer som enge, moser, heder, overdrev og dyrkede marker. Den er sjælden i Danmark og er gået voldsomt tilbage. Den er fundet spredt over det meste af landet med de største bestande i det vestlige Sønderjylland, på Djursland og på Viborg-egnen.

I Kolding Kommune er løgfrøen kendt fra et vandhul nær Vamdrup, hvor der er en meget lille og stærkt truet bestand. Den blev eftersøgt i 2010 og 2011 uden held. Den kan måske findes andre steder f.eks. i den sydvestlige eller nordvestlige del af kommunen, da løgfrø er kendt fra den nordlige del af Haderslev kommune samt nord og vest for Skærsø. Desuden foreligger et fund fra ca. 1970 nær Almind. I 2012 og 2013 er der udsat haletudser af løgfrø i nogle restaurerede vandhuller mellem Drederup og Vamdrup i et forsøg på at redde bestanden af løgfrø i Kolding Kommune.

Det vurderes, at der ikke vil være en negativ påvirkning af vandhuller på arealerne, som følge af projektet, idet der ikke foretages ændringer af vandhullerne og ammoniakdepositionen er lav. Derfor vurderes det ligeledes at der ikke vil være en negativ påvirkning af arten som følge af projektet.

Hverken klokkefrø (*Bombina bombina*), springfrø (*Rana dalmatina*), grønbroget tudse (*Bufo viridis*) eller strandtudse (*Bufo calamita*) findes så vidt vides ikke i Kolding Kommune.

Fisk

Snæbel (*Coregonus lavarethus*) findes kun i Vadehavet og den yngler kun i vandløb, der udmunder i Vadehavet. Et stort projekt er nu afsluttet og forventes at for at forbedre forholdene for snæbelen i Danmark, hvilket bl.a. består i at skabe nye ynglebestande i Konge Å - og Ribe Å - systemerne.

Der er ikke stærkt skrånende arealer ned til vandløb, der overholdes de lovpligtige 2-meter bræmmer og der sker ikke væsentlige ændringer af arealdriften i forbindelse med projektet. Det vurderes på denne baggrund, at udvidelsen ikke vil medføre en negativ påvirkning af arten og dens levesteder.

Insekter og andre leddyr

Grøn mosaikguldsmed (*Aeshna viridis*) yngler i vegetationsrige, ikke for næringsrige søer, større vandhuller, tørvegrave og kanaler. Den er sjælden i Danmark og er tæt tilknyttet vandplanten Krebseklo, som den borer sine æg ind i. Grøn Mosaikguldsmed findes derfor hvor Krebseklo er mest udbredt dvs. i Nordsjælland og Tøndermarsken. Den har bredt sig de sidste år og er fundet i Midtjylland, på Århus-egnen, i Thy og i Svanemosen ved Kolding.

I Kolding Kommune er grøn mosaikguldsmed set uregelmæssigt i Svanemosen - sidst i 2006. Der er ikke Krebseklo i nogle af søerne i Svanemosen, men grøn mosaikguldsmed kan også bore sine æg ind i andre sumpplanter som dunhammer og pindsvineknop. Der findes dog krebsklo i søer i nærheden af Svanemosen, hvor den måske kan have ynglet.

Stor kærguldsmed (*Leucorrhinia pectoralis*) yngler især i sure, næringsfattige, brunvandede småsøer, tørvegrave og moser med rig vegetation af vandplanter og tørvemusser. Ynglelokaliteterne ligger ofte solbeskinnede og omgivet af lægigende skov. Den kendes kun fra få lokaliteter i Danmark beliggende i Østjylland, Nordsjælland og på Falster, men har tidligere været mere udbredt i Midt- og Østjylland. Den kan måske være noget overset - især i Jylland.

I Kolding Kommune er stor kærguldsmed kun kendt fra Svanemosen med et fund i 2003, men er ikke set siden. Efter omfattende rydninger i Svanemosen i forbindelse med et naturgenopretningsprojekt, synes området dog velegnet for arten, og det er muligt, at den kan genindvandre.

Eremit (OSMODERMA EREMITA) er ikke kendt fra Kolding Kommune i nyere tid. Den er blevet eftersøgt i Stenderup Midtskov i 2004, men ikke fundet. Lokaliteten er udlagt som naturskov og synes egnet for eremit, og det er muligt at den på et tidspunkt kan indvandre.

Lys skivevandkalv (*Graphoderus bilineatus*) yngler i næringsfattige, klare eller brunvandede søer med rig bredvegetation ofte af hængesæk. Den er meget sjælden i Danmark og i Jylland kendes den kun fra Skærsø.

Fra Kolding Kommune er den tidligere kendt fra Skærsø, hvor den har ynglet i de oversvømmede lavninger langs bredden og i tilstødende gamle afvandingskanaler. Den overvåges i NOVANA-programmet af Miljøcentret/Naturstyrelsen, hvor den blev set i 2004, men ikke i 2007 og 2011. Den kan dog godt være der endnu.

Bred Vandkalv (*Dytiscus latissimus*) og Stellas Mosskorpion (*Anthrenochernes stellae*) kendes ikke fra Kolding Kommune.

På grund af afstanden til de kendte levesteder vurderes det, at projektet ikke har nogen negativ indvirkning på disse arter eller deres levesteder.

Muslinger og andre bløddyr

Flodperlemusling (*Margaritifera margaritifera*) kendes kun fra Varde Å - den har desuden været udsat i Skjern Å, Sneum Å samt Kongeåen, men der er ikke kendskab til, om arten har klareret sig.

Tykskallet malermusling (*Unio crassus*) har tidligere været kendt i Jylland bl.a. med fund ved Århus og Silkeborg fra 1990'erne, men dens status i Jylland er pt. ukendt. I dag kendes levende bestande på Fyn og Sjælland.

Det vurderes, at projektet ikke vil få indvirkning på muslingearter opført på bilaget, da arealerne omkring bedriften ikke afstrømmer til ovennævnte vandløbssystemer. / Det vurderes, at landbrugsdriften, under forudsætning af de lovgivne begrænsninger af projektets næringsstoffoverskud, ikke kan være til skade for arterne.

Sump-vindelsnegl, skæv vindelsnegl

Arterne er på Habitatdirektivets bilag II og er en del af udpegningsgrundlag for habitatområde nr. 96 - Lillebælt. De to mest sjældne arter - sump-vindelsnegl og skæv vindelsnegl lever af bakterier, der trives bedst ved moderat fugtighed, højt pH og højt calcium-indhold. Arterne findes derfor kun på ekstensivt græssede, ugødskede, kalkholdige og moderat fugtige lokaliteter og truslerne imod dem er derfor gødsning, tilgroning og afvanding/dræning.

De to sjældne vindelsnegle blev opdaget i Kolding Kommune i NOVANA-overvågningen i 2011-2012. Sump-vindelsnegl blev fundet i sumpene omkring Aller Møllesø og skæv vindelsnegl blev fundet på sydsiden af Kær Mølleå lige før udløbet i Hejls Nor.

Vindelsneglene er blevet eftersøgt flere steder uden at finde dem, men de kan være overset. F.eks. er sump-vindelsnegl fundet i Fredericia Kommune ved Spang Å i Elbodalen og i Taulov Sø i store mængder nær grænsen til Kolding Kommune, så Gudsø Vig kan måske være et levested for den.

Det vurderes, at projektet ikke vil få en negativ indvirkning på arterne og deres levesteder, da de ikke findes i nærheden af bedriften.

Karplanter og mosser

Der findes 7 plantearter på habitatdirektivets bilag IV: enkelt månerude, vandranke, liden najade, fruesko, mygblomst, gul stenbræk og krybende sumpskærm. Kun gul stenbræk har vokset i Kolding Kommune i en mose nær Gravens i slutningen af 1800-tallet og ikke set siden.

Der findes 2 arter af mosser på habitatdirektivets bilag IV: grøn buxbaumia og blank seglmos. Ingen af disse er kendt fra Kolding Kommune.

Samlet vurdering

Det vurderes i henhold til habitatdirektivet, at projektet ikke kan have en skadevirkning på Bilag IV-arternes yngle- eller rasteområder. Derfor vurderes det, at en nærmere konsekvensvurdering ikke er nødvendig.

BILAG 7 UDTALELSE FRA HADERSLEV KOMMUNE

Haderslev Kommune har vurderet de 49,6 ha udbringningsareal, som er beliggende i Haderslev Kommune (bilag 7).

Udtalelsen fremgår af et separat bilag.